

Liga narodov odobri mornariški pakt-Orjuna razkrinkana

DELEGATJE LIGE NARODOV SO ODOBRLI ANGLO-FRANCOŠKI MORNARIŠKI PAKT. — EVROPSKI DRŽAVNIKI UPAJO, DA NESOGLASJE MED ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI IN VELIKO BRITANIJO POLEŽE. — NEMCI NISO VOLILI.

Zeneva, Švica. — Na večerajšnji seji lige narodov je prišlo na dnevni red vprašanje anglo-francoškega mornariškega pakta. Po daljši debati so zastopniki raznih držav odglasovali, da se mornariški pakt odobri in se mu s tem da značaj, kot nenevaren proti delu lige narodov, ali splošnemu miru.

V pretres so vzeli tudi nastalo nesoglasje, ki je nastalo med Zdrženimi državami in Veliko Britanijo radi anglo-francoškega mornariškega pakta. Po daljši diskuziji, v katero je najbolj energično posegal češki zunanji minister Dr. Beneš so državni prišli do soglasja in upanja, da bo nastalo nesoglasje poleglo, kakor hitro bote Anglija in Francija pojasnile Zdrženim državam bistvo sklenjenega pakta.

Nemški delegatje, ki so se nahajali na zborovanju so se vzdržali glasovanja za odobritev mornariškega pakta. S tem so pokazali svoje zadržanje proti Franciji. Izjavili so, da dokler Francija ne bo podala jasne odgovora, kečaj in kako hitro misli izvesti evakuacijo zasedenega Porenja, toliko časa ne morejo glasovati, ne s zaupanjem verovati v iskrenost mornariškega pakta med Anglijo in Francijo.

Politični opazovalci trdijo, da se je za mornariškem paktom združila domalega vsa zapadna Evropa zgolj radi tega, ker nič kaj prijazno ne gleda na gigantni gospodarski razvoj Zdr. držav, ki avtomatično rapidno pedjarmila evropsko gospodarstvo.

Obenem bo liga narodov izdala povabilo za razoroževalno konferenco prihodnji teden, ki se bo vršila meseca oktobra v Zenevi.

AFRIKANSKI RODOVI Z NAVDUŠENJEM SPREJELI ANGLEŠKEGA PRINCA.
Nairobi, Afrika. — Afrikanški poglavarji in drugi črni dostojanstveniki iz rodov Kenya, so se zbrali da dostojno pozdravijo princa Waleskega in njegovega mlajšega brata princa Gloucesterja, ki sta zadnje dni potovala po Afriki. Najprej sta potovala skozi Egipt, pozneje pa sta se ustavila v Mombassi.

Ljudstvo je z navdušenjem sprejelo kraljeve goste. Postavili so velik tabor na prostem in se zabavali s premikajočimi slikami in z umetnim ognjem za časa, ko so pričakovali visokih gostov. Vse mesto je bilo okinčano z zastavami, ko so se pripravljali za sprejem. Governor, Sir Edward Grigg je bil na čelu pri sprejemu in je prvi pozdravil goste.

BELGIJA IZPRAZNI OZEM-LJE OB RENI.
Brussel, Belgija. — Belgijski časopisi poročajo, da bo vlada v kratkem uredila vse, da izprazni ozemlje ob Reni. Končno bodo zadeve tudi tam urejene.

POLITIČEN PREGLED.

Prihodnji mesec nastopi guverner Smith v Chicagu. — V Helena, Mont., je Smith dokazoval republikansko korupcijo.

Helena, Nontana. — Guverner Smith je tukaj v svojem govoru temeljito dokazal, kako veliko odgovornost nosi republikanska administracija radi številnih grehov, ki so se storili v njenem času. Navedel je slučaje, ko so v znani umazani oljni aferi nekateri spravljali sto in sto tisoče dolarjev. Navedel je jasno slučaj nepravilnega ravnanja tajnika za notranje zadeve. Dokazal je slabo gospodarstvo in graft v uradu veterinarov. Dokazal, da so krivice in napake bile jasno dokazane.

"In zdaj pridejo oni, ki so v tej administraciji sodelovali, pa nam govorijo o odgovornosti stranke?" je glasno povdaril Smith. Ta govor je silno poparil vse republikanske voditelje širom Unije.

Demokratskem odboru za državo Illinois je guverner Smith sporočil, da se vrne proti vzhodu sredi prihodnjega meseca in da se ustavi v Chicagu okrog 16. ali 17. oktobra. V ta namen je odbor že naročil veliko kolizeum dvorano, kjer bo imel Smith svoj govor, katerega bodo radio aparati raznašali širom Amerike.

Iz republikanskega tabora se zadnje dni ne čuje nič posebnega. Najbrže čakajo, da jenja Smith, nakar se bodo poskušali oprati republikanci pred javnostjo, pred katero jih je Smith radikalno razgallil.

ROMUNIJA UPA DOBITI DRŽAVNO POSOJILO.

Dunaj, Avstrija. — Kot se poroča, si je Romunija zagotovila državno posojilo. Njeni državni zastopniki so baš sedaj na pogajanjih v Parizu, Londonu in Berlinu.

Iz Bukaresta poroča časopis "Adeverul", da je Nemčija nakazala 55,000,000 mark (\$13,090,000.), za izdane bančne note za časa okupacije na romunski zemlji; poleg tega pa še \$300,000,000. za mirovno pogodbo, kot procenote po Dawesovem načrtu.

Nadalje Nemčija razpolaga Romuniji posojilo \$40,000,000. za železniške naprave.

ZAČASNI PREDSEDNIK MEKSIKE.

Mexico City. — Emilio Portas Gil, tajnik za notranje zadeve, je bil predlagan za začasnega predsednika Meksike. Dne 25. sept. je bil določen dan, da se ga uradno sprejme v visoki urad, katerega naj bi nastopil dne 1. decembra.

— West Palm Beach, Fla. — Pomožne moči pridno delujejo. Do sedaj statistika poroča, da so našli že nad 2,300 mrtvecev v razvalinah, katere je povzročil orkan v Floridi.

PRIZOR V WEST PALM BEACH, FLORIDA, PO ORKANU.

Slika, ki predstavlja prizor po orkanu, ki je popolnoma razdejalo mesto West Palm Beach, v Floridi, je bila poslana potem brezzičnega brzjava in je prilično še dovolj jasna.

GRŠKO-ITALIJANSKI PAKT.

Razmere so se naenkrat zasukale. — Grčija se spustila v obicim Italije. — Italija izrablja vsako priložnost.

Rim, Italija. — Nedavno se je poročalo, da Grčija išče trajnega prijateljstva z balkanskimi državami. Ta vest je vzbudila svetovno pozornost. Grški minister Venizelos se je zatekel tudi k Mussoliniju, kateri je za porabil prvo priliko, da je Grčijo priklenil na svojo stran. Menda ga je začelo v oči bosti, da bi se Grčija prijateljstvo združila z balkanskimi državami, poprej, nego bi mogla priti Italiji v objem. Pogodba med Italijo in Grčijo se glasi: "Da obe državi bosti naklonjeni ena drugi, se diplomatično podpirali, in tudi v slučaju vojne z drugimi državami si morati ostati zaveznici. Mussolini daleč misli. Brez dvoma ta njegova politika ni le za prijateljstvo združitev z Grčijo, toda zadaj za kulisami se skriva še druga nakana.

PRINC KAZNOVAN.

Kodanj, Dansko. — Princ Bertil III., sin švedskega prestolonaslednika, je bil te dni kaznovan za \$140.00 ker je brez licenčne številke vozil svoj avtomobil. Med vožnjo se mu je avtomobil prevrnil, in eden izmed njegovih tovarišev se je pri tej nezgodi ubil. Čudno, da so tudi odlični principi tako neprevidni.

\$6,700,000. DOHODKOV OD GAZOLINSKIH DAVKOV.

Chicago, Ill. — Cook county se je pridružila ostalim okrajem v Illinoisu, kateri zahtevajo, da se mora državi povrniti denar \$6,700,000., ki je bil nabran z nepostavnim davkom na gazolin.

Ako bo ta denar povrnjen, Cook county dobi svoj delež \$2,400,000., in ta denar se misli porabiti za izboljšanje cest.

Opozorjajte svoje prijatelje na znanca na zanimivo povesti v "Amerikanskem Slovenec!"

KRIŽEM SVETA.

Jeruzalem. — Te dni so se židje v Jeruzalemu zbirali v velikem številu k praznovanju svojega zgodovinskega praznika. Ko se je šela skupaj velika množica, je distriktni pomožni komisar izdal povelje, naj policija ljudi razžene. Židje so se pa trdovratno upirali, da zapustijo prostor kjer so imeli svoje zbirališče. Pri tem je prišlo do spopada in več oseb je bilo težko ranjenih. Med množico je slučajno zašla tudi ena ameriška dama, in je bila težko ranjena.

Mexico City, Mexico. — Vsled nemrestanega deževanja skozi celih pet dni, je v Meksiki nastala velika povodenj, ki je napravila mnogo škode. Voda je poplavlila več vasi, in še drugod povzročila mnogo škode. Utonilo ie tudi več oseb in mnogo živine.

Mexico City, Mexico. — E. J. Bumsted ie bil tri tedne ugnabljen v roparskem brlogu v državi Navarit, in se ie moral odkupiti za \$10,000. Za časa ujetništva, kakor poroča Bumsted, so mu bili roparji naklonjeni in so še dosti lepo ravnali z njim.

Tokio, Japonsko. — Predsednik Združenih držav, Coolidge in državni tajnik Kellogg sta te dni poslala poročno darilo bivšemu japonskemu poslaniku za Združene države. Darilo ie vsebovalo en ličen album slik od Washingtona in eno žubno uro.

Chicago, Ill. — Te dni ia družina Johnson iz 1712 No. Halsted street, potovala v Waukegan na obisk k svojim znancem. Vzeli so seboi tudi 4 letnega sinčka Alfreda. Otok se je tam pričel igrati s psom Pekines pasme, kateri je pa med igranjem otroka ugriznil v obraz tako nesrečno, da mu je iztaknil eno oko.

Chicago, Ill. — V nedeljo dne 23. sept. je bila policija v Chicagu zelo zaposlena. Na svojih pohodih v celem dnevu so zaprli nič manj kot 500 oseb. Med vsemi zločinci pa je največje važnosti Charles Stanley. Stanley sam priznava, da je v družbi treh tovarišev zadnja leta izvršil 35 napadov in ropov. Menda ga bodo dobro držali, da ne uide.

BRAZILJSKO PREBIVALSTVO PROTI ITALIJI.

Italijanski časopis "Il Piccolo" napada Brazilce. — Dijaki skušali napasti poslopje italijanskega konzulata.

Rio De Janeiro, Brazilija. — Te dni so se v Braziliji vršile večje demonstracije proti Italiji. Dijaki v Sao Paulo so napadli italijanski časopis "Il Piccolo", toda so bili razkropljeni od tamošnje policije. Nek demonstiranje je poskušal napasti italijanskega konzulata, a tudi ta je bil pravočasno zašranjen.

V bližini poslopja kjer prebiva ital. konzulat, se je zbralo mnogo dijakov, kateri so kričali: "Doli z Mussolinijem! Doli z fašisti!"

Največ prebivalcev v državi Sao Paulo je Italijanov. Nemiri drugih prebivalcev so nastali, ker je italijanski časopis "Il Piccolo" pisaril za svoje lastne ofere, brez ozira na druge posledice, in je s tem napadel in razžalil osebo nekoga pisatelja in tudi vladno samo.

Italijanski nemiri tudi v tujih državah delajo nadlego.

1,500 SUHAŠKIH AGENTOV ODPUSČENIH.

Washington, D. C. — Tekom enega meseca se ima zgoditi slučaj, kateri bo zapisan v zgodovini amerikske prohibicije. Izmed 2.000 suhaških agentov bo tri četrtine, ali 1.500 odpuščenih iz službe. Kaj bodo neki ti ljudje potem počeli? Morda ga bodo kuhal!

Varšava. — Mihael Czerkaski, glavni instruktor ruske sovjetske konjenice, je dosegel svetovni rekord, ko je vzdržal na svojem konju, Lordu neprestano 23 ur. in ie v tem času prejezdil 155 milj.

Berlin. — Polet velikega Zepelina bo lahko uspešno izpeljan, ker tvrdka za izdelovanje potrebnega plina je naznanila Dr. Hugo Ecknerju, da lahko preskrbi plina, kolikor se ga potrebuje.

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

SENZACIJONALNA RAZKRITJA BIVŠIH ORJUNAŠEV. — ORJUNA HOTELA POSTATI NEKAKA MAFIJA V JUGOSLAVIJI. — GROZODEJSTVA ORJUNE POJASNENA. — ODKRITJE POVE, ZAKAJ JE BIL PERIC USTRELJEN. — POLICIJA IMA VSE DOKAZE PROTI ORJUNI V ROKAH.

"Ljubljanski Slovenec" z dne 12. sept. je prinesel nadaljna razkritja o aferi bivših orjunašev, ki se glase tako le: Vedno bolj izgleda, da bo smrt Egidija Perica razkrila brlog italijanskih špirov, morilcev, požigalcev, tatov in roparjev, ki jih je združevala bivša Orjuna.

Orjuna in Samostojna Demokratska Stranka.

Demokratski tisk se sedaj hoče razpisati od podrobnosti o zadnjem grozodejstvu ter resničnih in neresničnih podatkov o preiskavi. Ne zapiše pa, kar vsak ve, da popisuje s tem sliko in sad samostojno demokratske politike, vzgoje in metod samostojno demokratske klike v Sloveniji.

Če morda za ostalo državo ne velja, prav gotovo pa do pičice drži, da je bivša Orjuna pri nas bila izključno samostojno demokratska avantgarda. Samostojni demokrati so Orjuno ustanovili, oni so jo z državno oblastjo podpirali, oni so zagovarjali vsako njegovo dejanje. Tudi grozoviti umor in Trbovljah je štela celokupna SDS.

Naj vsak samo malo pomisli, kako so tedaj Orjunaši nastavljali revolverje poštemin državljanom, kako so pretepali kolporterje "Slovenca", zalezovali njegove urednike in preganjali vsakega, ki je podpiral naš list, ki je tedaj brezobzirno razkrinkaval trboveljsko grozovitost.

Državne oblasti so bile brez moči pred revolverji in noži Orjunašev. Ta banda je pod firmo lažinacionalizma mirno klala svobodne in mirne ljudi.

Tedaj se je pisalo, da je Orjuna nacionalistična in zato državi potrebna organizacija, da vse, kar dela, dela iz narodnega fanatizma in dr. Zervjav je s ponosom napisal, da je član Orjune.

Orjuna je danes ista, kot je bila tedaj, le da je pri nas nelegalna. Isti ljudje jo vodijo, isti ii dajejo smer. Pod zaščito SDS ni bilo mogoče popolnoma zatreti te bande, ki je vsak dan upala, da bo zopet zasijala sreča samostojnim demokratom in s tem tudi Orjunašem.

In če bi danes bil v državi samostojno demokratski režim, bi o vzrokih smrti Egidija Perica vedeli prav toliko, kakor vemo o umoru trboveljskega rudarja Fakina.

Kajti samostojno demokratska stranka je točno vedela, kdo je aranžiral in izvršil trboveljski umor in vsa grozodejstva, ki jih je kasneje ta banda izvršila. Toda, ker je bila Orjuna udarna četa SDS, se ji ni smelo in ni moglo ničesar zgoditi.

Da ne bo prav nič dvomljivo, da ne bi kdo predrzno lagal, da se mi posebej zavzemamo za umrlega Egidija Perica, naj povemo, da smo smatrali Egidija Perica ravnatoka za Orjunaša kakor njegove tovariše in s tem ravnatoka za

samostojnega demokrata kakor druge, torej za svojega najzagrizenejšega nasprotnika. Njegova tragična smrt je zgolj povod, da se razgalja strašna zločinska tolpa, ki je nosila ime Orjuna. To, kar mi hočemo obsoditi, je zločin, storjen iz kakršnegakoli nagnjenja in v kakršnikoli okoliščinah.

Pribiti hočemo, da smo imeli prav, ko smo z vsega početka obsojali Orjuno in skušali javnosti in oblasti dopovedati, da tu ne gre za nikak idealizem, še manj za kako narodnost, ampak je šlo in gre za prostaško zlorabo zločinskih tipov v temne samostojnodemokratske politične namene.

Zločini bivših Orjunašev, ki so bili več ali manj itak že znani, so bili taki, da so naravnost težko škodovali ugledu in interesom države. Zaradi teh interesov v javnosti ni bilo veliko govora o ropih, napadih in požigih, ki jih je ta tolpa izvršila ob slovensko-italijanski meji. Ravno to dejstvo, da višja korist brezpogojno terja, da se o teh stvarih manj govori in piše, pa so lopovi zlorabili in kopičili umor na umor, rop na rop, vse polfirmo nacionalizma.

Z vso obzirnostjo in razmerno malo smo poročali tudi sedaj o priliki smrti Egidija Perica. Da se mirno razvijajo preiskava in da se ne moti njen potek, smo smatrali za primerno, poročati ie toliko, kolikor javnost nujno terja obvestila. Pričakovali smo, da bo samostojno demokratski tisk, ko vendar gre za njegovo stvar, za njegov škandal, za njegovo afero, za njegovo strahovito blamažo, za njegovo sramoto, imel vsaj toliko nameti, da ne bo pisal več, kolikor je neobhodno potrebno.

Toda samostojno demokratsko časopisje hoče odvrtni sum od samega sebe s tem, da o aferi piše izrecno veliko in obširno. Piše, brez ozira na vse drugo in brez ozira na to, ali so vesti, ki jih prinaša o tej stvari, resnične ali ne. To dela samostojno demokratski tisk istočasno, ko je močna klika te stranke v Ljubljani z vsemi silami na delu, da prepreči uspešno preiskovanje policije in sodnije, istočasno, ko se samostojno demokratski mogočnjaki trudijo, da bi izvlekli sami sebe in svoje orjunaške sodelavce iz blata.

Kaj je vedel pokojni Peric

Preiskava zavzema vedno širši in širši krog. Egidij Peric je namreč umrl vsled zavrtnega, naročenega umora, ki je izšel iz krogov bivše Orjune. Vsi doslej aretirani osumljenici so bivši Orjunaši. Tekom zasliševanj se je ugotovilo, da ima bivša Orjuna na vesti tudi celo vrsto ropov in umorov iz prejšnjih let. Te stvari so prišle na dan vsled tega, ker nekateri trdijo, da je Egidij Peric poleg drugih vzrokov bil umorjen tudi zato, ker je parkrat grozil, da bo izdal storilvarše in s tem ravnatoka za

(Dalje na 4. str.)

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, po deljkih in dnevoj po praznikih. Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Edinost Publishing Co. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telephone: CANAL 0098.

Edinost Publishing Co. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telephone: CANAL 0098.

Subscription rates: \$5.00 for one year, \$2.50 for half a year, etc.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, koga imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagajte listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Strah in veselje.

Prosveta ima v št. 216 uvoden članek pod naslovom: "Ali ni katoliška cerkev povsod enaka?" Pri čitanju članka se človek skoroda ne more ubraniti vtisa, kakor da bi bil članek nekako v strahu za edinstvo katoliške cerkve in bi ga trla neka skrba, da ne pride do hudega razkola. To je strah. Med vrstami pa in še bolj po vsebini članka se pa lahko povzame, da bi zavladalo veliko veselje v rdečem Izraelu, ko bi se katoliška cerkev razklala, ker baje ni povsod enaka, kar že močno meji na razkol. Se bolj pa potrjuje to skrivno veselje dejstvo, da piše o tem — Prosveta.

Gre za politično udeleževanje katoliške cerkve. Kakor povsod, se tudi tu identificirajo posamezne osebe kar s celo cerkvijo, in se pripisuje cerkvi nekaj, kar nikakor ne spada v njeno okrožje. Ampak saj se ne more pričakovati drugega postopanja, ko gre nasprotniku cerkve pač le za to, da pokaže cerkev v kolikor mogoče slabi luči, za resnico pa mu v tem slučaju ni nič mar.

Politika je potrebna, njena izločitelj iz modernega vladnega življenja sploh nemogoča, a vsled neizogibnih okolščin tudi odurna. Nemški pesnik Goethe je zapisal značilno: "Politisch Lied, ein garstig Lied." Med namene in cilje splošnega dobrotstva, ki je bistvo vsake politike, se vrinejo lahko osebni nameni, osebna ambicija, kar kvira politiko in politikarja. V navskrižje pridejo pri politiki tudi politične zahteve celih skupin v družbi, s tem odpor od strani navidezno prizadetih, s tem dalje borbe, kar nam jasno dokazuje vsakdanje politično udeleževanje. Komur ni za strankarske namene, s čemur je politika že potisnjena v odurno močvirje, mora te okolnosti vpoštevat, ako mu je za pravilno in pravično presojenje političnega življenja.

Gre za udeleževanje katoliške cerkve v politiki. Prosveta in njen članek vidi pred seboj izjavo škofa Jamesa Griffina v Springfieldu, Ill., vidi pa politiko katoliške cerkve v Mehiki, v Jugoslaviji, Avstriji, na Nemškem. Škof J. Griffin je baje prepovedoval duhovščini vtkivanje v politiko, v drugih krajih pa se katoliška duhovščina močno bavi s politiko, in to navidezno navskrižje vriva članek vprašanje: "Ali ni katoliška cerkev povsod enaka?" Naj bo brez skrbi, ako bi ga utegnili skrbeti kak razkol v cerkvi, a naj bo tudi brez nade, da pride do razkola, kakršnega bi on pač srčno želel, ker ne bo prišlo do razkola.

O politiki katoliške cerkve bi se lahko mnogo napisalo. Ni vse katoliška politika, niti najmanj politika katoliške cerkve, o čemur se trdi tako. Ako se katoličan ali katoliški duhovnik poslužuje svojih državljanov pravic, ki so mu po kakih državni ustavi zajamčene, se tako udeleževanje ne sme identificirati s "politiko katoliške cerkve". Izjava škofa Griffina ni nerodajna za stališče katoliške cerkve v politiki Zedinjenih držav, kakor nikakor ni "politika katoliške cerkve", če se kak kaplan na Slovenskem z vso vneto poteguje za kake občinske volitve.

Smer politike katoliške cerkve meri malo višje. Smer sama je pa zopet podana po razmerah.

Razmerje med državo in katoliško cerkvijo je v Zedinjenih državah skoroda idealno. Katolikom so zajamčene državljanove pravice, katoliška cerkev vrši svojo nalogo brez posebnih ovir od strani ameriške vlade. Popolnega seve ni nič na svetu. V ameriški politiki so izključena vsa versko-politična vprašanja, ker ta so kolikor toliko povoljno rešena. Čemu naj bi se toraj katoliška cerkev vtkala v ameriško po-

litiko, ko ni povoda? Ako kak škof, n. pr. v našem slučaju škof Griffin, izda kako prepoved, je to zadeva taktike, kakor je to storilo tudi vrhovno vodstvo kat. organizacije Knights of Columbus za svoje člane.

Drugače so razmere n. pr. v Jugoslaviji. Članek sam piše: "Sprejete so bile (v Jugoslaviji) postave, da se cerkev ne sme vtkati v politične zadeve." Taka ustava, ali taki zakoni, s kakršnimi se namerava oropati del narodne inteligence, med katero spada pač katoliška duhovščina, državljanov pravic, so krivični. Socialisti se ponasajo, da se borijo zoper krivice. Katoliška duhovščina sem ali tja, krivica je krivica, in kdor zatrjuje, da se bori proti krivici, se mora boriti zoper vsako krivico, če ni političen hinavec. Članek pa očitno odobrava to krivico, ko piše: "Ti zakoni menda nimajo dosti moči." Če hoče socialist molčati k krivici, ki se dela katoliški cerkvi, naj molči, dosleden ni, ampak katoliška cerkev ne bo molčala k nobeni krivici, najmanj ako se nji sami dela krivica.

V evropski ali mehikanski politiki gre za zadeve, ki so versko-politične značaja, segajo v bistvo delovanja katoliške cerkve, zato mora tam biti tudi politika katoliške cerkve, v Zedinjenih državah pri politiki zdaj takih vprašanj ni, zato tu ni treba politike katoliške cerkve.

To je bistvo katoliške cerkvene politike. Članek v Prosveti čenča o vsem, kar mu je prišlo v pero, ampak to so rdeči ocvirki, da je nekaj na papirju.

SVETI MISIJON V KANSAS CITY.

Kansas City, Kans.

Slovenska župnija sv. Družine v Kansas City, Kans., bo imela od 30. sept. do 8. oktobra t. l. sv. misijon, katerega bo vodil slovenski misijonar č. g. pater Odilo Hajnšek O.F.M.

K sv. misijonu se vabijo tukajšnji Slovenci in iz okolice. Sv. misijon je vsakemu potreben, zlasti pa v današnjih časih, ko pretjijo nevarnosti ljudem za vero in čednostno življenje. Pri sv. misijonu se nam razlagajo resnice naše sv. vere. Delijo se nam sv. zakramenti v pokrepanje naših duš, da tako zadobimo obilne milosti božje za čedno krščansko življenje. Zato pravi sv. Alfonz: "Bolj potrebna ni, kakor sv. misijon, kateri nam pojasni razum, očisti spačena srca in nas vodi po poti čednostnega življenja."

To je čas za povzdigo sv. vere, za spreobrnitev grešnikov, da bi upustili grešna znanja, poravnali krivice, odložili sovraštvo, odpravili spoditke in si s tem zopet zadobili prave tolažbe in mir za dušo in telo. Je čas za mlade, da bi tem bolj spoznali svoj namen do svojega ljubega Boga in natančneje splovali dolžnosti svojega stanu. Misijon je potreben tudi za pravičnike, da ne omagajo, ne omrznejo in ne zaostanejo na pravi poti. Kajne, če ura obstane, ali če prav ne gre, jo zopet navijemo in naravnamo. Tako morajo tudi pravični svoje življenje naravnati po nebeškem solncu, Jezusu Kristusu. Da zopet prav živimo in prav hodimo po poti zveličanja.

Ne pozabite tedaj vsi ta sv. čas pravilno porabiti. Molite eden za drugega, skušajte privedi nazaj k Bogu zgubljene duše, ki hodijo po grešnih potih, da si s tem pridobite zaslu-

ženje pri Bogu. Naberite si ob tej priliki božjih zakladov za večnost. Zdjaj je čas, bratje in sestre, čas božje milosti.

Vzpored sv. misijona bo sledeči:

1. Sv. misijon se začne v nedeljo, dne 30. sept. ob 8. uri s slovesno sv. mašo, z običajno oddajo šole, sv. križa in "Veni Creator". Nato uvodni misijonski govor.

2. Vsaki dan sv. misijona sv. maša ob pol 6. uri zjutraj, druga ob 8. uri in ob nedeljah ob 10. uri.

3. Glavna misijonska pridiga vsak večer po rožnem vencu ob 8. uri. Po pridigi blagoslov sv. Najsvetejšim.

4. Druge pridige bodo pri sv. maši ob 8. uri (in ob nedeljah ob 10. uri.)

5. Spovedovalo se bo vsaki dan od 4. ure do 6. popoldne in zvečer od 7. ure naprej, kakor tudi zjutraj ob 7. uri. Otroci imajo svojo spoved v ponedeljek, dne 1. oktobra, od 3. do 6. ure popoldne.

6. Obhajalo se bo vsaki dan pri sv. mašah.

7. Vzpored stanovskih naukov se naznani sproti pri sv. misijonu. Dekleta imajo svoj nauk v nedeljo, 30. sept., na prvi dan sv. misijona in sicer v angleškem jeziku, ob 2. uri popoldne.

8. V nedeljo, 7. okt. ob 8. uri zvečer je sklep sv. misijona in posvetitev župnije Materi Božji, pri katerem se podeli papežev blagoslov, potem blagoslov sv. Najsvetejšim in tena sledi "Te Deum".

9. Misijonski spominki so na prodaj med časom sv. misijona in se bodo blagoslavljali po vsakem sv. obhajilu.

Rev. John Perše, župnik.

Današnji angleški vojak izda jako malo za opojne pijače. Tem več pa za žvečilni gumij in sladkarije.

TO IN ONO IZ ZAPADNE SLOVENSKE METROPOLE.

Pueblo, Colo.

V "Amer. Slovenku" so jeli prihajati na svetlo zelo pogosto razni dopisi iz naše naselbine. Tako je prav. Kadar je kaj novega, le v list pošljite, ker vsakdo rad bere novice iz raznih naselbin. Jaz posebno rada prebiram dopise iz naselbin. Naj to pot poročam malo, kako smo tu praznovali z veseljem "Labor Day". Zbralo se je nas veliko prijateljev in prijateljic na farmi Mr. in Mrs. Joe Zakrajška. Ko smo se tja pripeljali, je Mr. Zakrajšek že sukal janca, ki ga je pekел za nas.

Tudi kokoši so se kuhale in cvrle, da smo imeli prav okusno juho, katero Slovenci najbolj ljubimo. Bil je dosti še drugega, kakor tudi za namakanje suhih grl ni manjkalo tozadevnega sredstva. Da je bila naša zabava pa popolna, smo imeli tudi muzikanta Mr. Joe Pečeka, ki je nam proizvajal lepe komade na harmoniko. Vmes smo peli tudi lepe slovenske pesmi. Zato ne rečem drugega, kakor: Bog nam daj dočakati še drugega "Labor Day", pa da bi se zopet sešli zdravi in veseli.

V Pueblo pa tudi precej pogosto obiskuje nas gospa Štoklja. Te dni smo nesli h krstu malo hčerko mojega brata Antona Rupar in njegove soproge. Ime smo ji dali Helen Cecilija. Kakor je pri takih prilikah navada, da se priredi botrinjo, smo se tudi tu dobro zabavali pozno v noč. Vsega je bilo v izobilju. Hvala vam, ki ste nas tako pogostili. Pa tudi pri mojemu bratranču Frank Tekavcu in njegovi soprogi so dobili malo hčerko in jo krstili predzadnjo nedeljo. Botra sta bila Mr. in Mrs. Frank Rupar. Pri krstu je bil tudi sinček Mr. in Mrs. J. Smelik.

Po veselju pa moram omeniti tudi žalostne vesti. Dne 11. septembra je prestala nevarno operacijo na slepem črevesu v St. Mary bolnišnici dobro poznana in obče spoštovana Mrs. Mary Anzick, soproga Mr. Louisa Anzicka. Obraba se ji že na bolje in Bog daj, da bi se kmalu vrnila zdrava in vesela na dom svoje družine, kjer jo težko pričakujejo. Mrs. Anzick je že šest, ki je prestala operacijo na slepem črevesu v družini. Na operacijo je morala pred nekaj časom tudi njihova nevesta, kar znaša sedem sličnih operacij v njihovi družini. Mr. Anzick je pa tudi bolj rahlega zdravlja. Vodil je trgovino z grocerijo in mesom prav uspešno s svojo družino do 31. dec. 1927. Potem je pa prevzel trgovino njihov drugi sin Joseph in nevesta, katera dva tudi uspešno vodita trgovino. Daj njima Bog uspeh in srečo!

Včeraj se je morala podati v bolnišnico na operacijo Mrs. Mary Heglarja, živečih na farmah. Tudi njej želimo, da bi kmalu zapustila bolnišnico in se podala k svoji družini zdrava in vesela.

Nesreča je doletela tudi dru-

žino Jack Žagarja, ki živi na Bohmen Ave. Zadnji četrtek je šel njihov starejši, 16letni sin Edward kakor po navadi zjutraj na delo, kjer podirajo stari Packing House od Nuckols Co. Padel mu je kos opeke s tako silo na nogo, da mu je nad členkom zlomilo nogo. Bog daj, da bi se mu noga kmalu pozdravila. Prepeljan je bil v Muniqa bolnišnico.

Letino bomo imeli letos bolj pičlo. Pričakovali smo boljše žetve, pa je bilo zopet nesrečno leto za nas nekatere farmarje. Imeli smo petkrat točo, 19. in 20. junija, ter 7., 17. in 21. avgusta. Zadnja je bila ta huda, je padala, kakor debeli oreh in še celo debelejša. Fižol in koruzo je nam hudo uničilo. Sedaj je pa prišlo že pravo jesensko vreme. Noči so že prav hladne. V par tednih bo začeli sladkorno peso obsekavati in voziti v kare.

Zadnji teden sem obiskala Mrs. Josephine Meglen in sem dobila pri njej nekaj novih plošč. O, kako so krasne in zabavne, zlasti vse ta nove. Nova plošča "Vojaški stan", ki stane \$1.25, 12 inčev velika, je res zanimiva. Kateri ste bili vojniki v stari domovini, naročite si jo. Če je pa kateri starih vojakov v Pueblo, pa pojdite k Mrs. Meglen in tam bote dobili vsake vrste plošče.

Obenem naročajte se na Am. Slovenca, ki je najboljši list med Slovenci v Ameriki. Pozdravljam vse čitatelje in čitateljice tega lista!

Theresa Centa.

Op. urednika:—Dopis je dopel prepozno za sredino številko. Zato smo ga objavili v tej številki.

NAROČNICA IZ DETROITA.

Detroit, Mich.

Seveda smo vsi ljudje malo čudni. Vsak ima na sebi kaj takega, kar drugim ni za voljo. Med čudne ljudi spadamo tudi naročniki Amer. Slovenca. Vsak gleda za dopisi iz svoje naselbine in jih rad bere, vsak jih hoče veliko imeti, dopisovati v list pa malo komu pride na misel. Vem, da zavoljo te moje opazke svet ne bo postal drugačen, pa sem vseeno zapisala tiste besede, da lažje pričnem svoj dopis.

Jaz sem že dolgo priklenjena na posteljo in se ne morem ganiti z nje, kakor je itak znano vsem Slovencem v naši naselbini. Lahko si vsak misli, kako rada jemljem v roke naš priljubljeni list, da me malo kratkočas in me seznanja s širokim svetom tam zunaj, od katerega me je drugače popolnoma odrezala moja bolezen. Seveda tudi jaz posebno rada pogledam, če je kaj dopisov iz Detroita, pa se mi zde le bolj redki. Tako mi včasih pride na misel, da bi kar sama pisala, čeprav se ne čutim posebno pripravljena za take reči in novic vem le toliko, kolikor mi jih prinese v hišo moji domači in oni, ki me pridejo obiskat.

Hvala Bogu, dobri ljudje ne (Dalje na 5. str.)

Ga pač veseli... — Prijatelj iz New Yorka mi piše: "Naš Zgaga je revež že ves on-gav. O samih kratkih kikelcah in o ženskih nogah piše. V italijanski kevdur menda še rad zahaja, ker nosi še vedno rudeč, kakor kak Irishman..."

Prijatelju sem odgovoril, da naj Zgaga ne zavida radi tega, kajti kar možiček največkrat misli, o tem logično najraje piše in pripoveduje...

Dolgo bo živel... — Antonov Anton je bil toliko praktičen, da je gospodu župniku uljudno odprl vrata, ko je prišel domov. Gospod župnik mu je hotel dati nekaj v dar, pa je imel le samo bankovec za \$2. Da mu enega, pa reče: "Toda zapomni si, dam ti le en dolar, in enega mi ostanee dolžan!" — Antonov Anton pa se nasmee: "Gospod, želim vam, da bi tako dolgo živel, dokler vam tega dolarja ne vrnem!"

Ženska je zvrta. — Mož se je premelaval na postelji. Zena: "Ali ne moreš zaspati?" — Mož: "Ne! Jutri bi moral Tonetu vrniti \$200.00, pa nimam nič ficka!" — Zena: "To te skrbi? Ti si neroden! Pojdi takoj h Tonetu, pokliči ga in mu povej, da mu ne moreš vrniti denarja, ker nimaš nič ficka!" — Mož: "No in potem?" — Zena: "Potem? Potem bo Tonet tisti, ki ne bo mogel spati, ti boš pa lahko spal!"

Raztresen zdravnik. — I zdravniku, ki je sedel za mizo in nekaj pisaril, je vstopil hla-pek Miha, z bičem v roki. — Zdravnik se je zadržal nanj, ne da bi ga pogledal: "Sleci se!" — Miha je zažuden obstal. — Zdravnik se je znova zadržal: "Sleci se vendar!" — Miha, kaj je hotel, slekel si je sukulic in srajco ter čakal. Zdravnik je prišel in ga s prstom potkal po prsih: "Kaj vam pa manjka?" — Miha: "Gospod doktor, nič, jaz sem vam prišel samo to povedat, da sem vam drva pripeljal!"

Ne razlikuje dvojčkov. — Mati ima dvojčka, ki sta si tako podobna, da ju celo materino oko često ne razlikuje. Nekega večera je bila mati pri kopanju otroka, potem ko je e-kega že skopala, prekinjena v svojem poslu ter je skopala drugega otroka malo kasneje. Ko je mati spravila potem oba otroka v postelji, jo je vprašal eden otrok: "Mamica, zakaj me pa danes nisi skopala?"

Elementi. — Učitelj: "Koliko je elementov, Matije?" — Matije: "Kva? Sto jih je." — Učitelj: "Zakaj sto?" — Matije: "Moja sestra je dosleгла pr gerih, da dobiva mesečen sto alimentov..."

* PODLISTEK *

ŽIV POKOPAN.

Po angleškem izvorniku Arnolda Bennet, napisal Paulus. (Dalje.)

"Prepisoval bi vsak šušmar!" je zaklical Šime.

"Molčite!" ga je zavrnil sodnik. "Besedo ima pričča, gospod — gospod Aleš Blaž. Če hočete kaj povedati prosite za dovoljenje!" Šimenov zastopnik se je oglasil.

"Moja stranka in z njo jaz sva mnenja, da sličnost slovstvenih izdelkov in sličnost v pisavi — ne bom omenjal drugih "dokazov", ki so jih navajale priče — še nikakor ne govorijo za identiteto pisatelja. Visoki sodni dvor je to sam priznal. Za nas še vedno stoji dejstvo, da je pisatelj Aleš

Blaž umrl. Da ni umrl, da še kakorkoli živi dalje in da bi bil torej narod mesto svojega slavnega pisatelja pokopal navadnega — slugo, to bi bil tak nečuten slučaj, bi bila taka gorostasna goljufija — če se je zame-na zgodila vedoma, — da bi moral imeti visoki sodni dvor nepobitno trdne dokaze v rokah, preden bi iz tega izvajal pravne posledice, ne pa samo podmeno sicer vsega spoštovanja vrednega g. Delmonte. Če je g. Hinko Brglez res Aleš Blaž, res sorodnik g. Šimona Blaža, tako pravi moja stranka, mu ne bo težko, podati za svojo trditev dokazov iz svojega življenja."

Dvorana je molčala, na hodnik in na ulico je legel molk, molčal je tudi Aleš Blaž. Jezen je bil. Njegov ponos je bil užaljen. Čemu bi dokazoval, da je on Aleš Blaž? Kaj je bilo njemu mar, če je bil obojen sebični, grabežljivi založnik, kaj ga je brigalo, če je naselila ošabna kraljevska akademija?

Pokazal je, da ni maščevalen. Storil je dovolj. Povedal je svoje ime, kaj hočejo še

več od njega? In odkod naj vobče vzame dokaze? Svoje papirje je moral pustiti dediču Šimenu Blažu, poznal ga doma nihče ni po videnju, preveč časa je bil v tujini. Le v inozemstvu se je našel morebiti tu pa tam človek, ki bi se ga utegnili spominjati.

Po dvorani so si šepetali in pokimovali, sodniki so se sklanjali drug k drugemu in si tudi šepetali, Šime Blaž se je škodoželjno smehljaj, njegov stari kavi, koščen obraz je pravil: "Dobil sem te na laži!" Državni pravdnik je malomarno sedel in se igral s svinčnikom.

Tedaj se je približal Alešu g. Delmonte. "Gospod Aleš Blaž," mu je dejal polglasno, "ali res ne najdete ničesar?"

"Ne," je dejal Aleš mrzko. "Čemu tudi? Stvar me ne zanima prav nič več." "Videti je, da je Šime Blaž tu med nami edini neverni Tomaž. Vsi drugi, tudi sodniki, so na naši strani. Njega je treba prepričati! Ali se ne spominjate iz svojega življenja kakega dogodka, besed sorodnika?" "Ne."

"Res ne? Čudno! Morebiti je kedaj prišel na obisk k vam?"

"Ne! Da! Samo enkrat se spominjam, da sem ga videl pri očetu, kakih deset let sem bil tistikrat star. Počakajte! Pomislil bom."

Nekoliko je pomolčal, kratak pa hud boj med maščevalnostjo in plemenitostjo, čelo se mu je nagubalo, zamahnil je z roko in dejal polglasno: "Poslušajte! Poskusil bom. Ne vem če bo držalo. Ampak toliko vam povem, to je moj zadnji poskus in niste si ga zaslužili ne kraljevska akademija in ne založnik, da vam pomagam! In da se zavoljo vas izročam drž. pravdnistvu!"

"Gospod Aleš Blaž, plemenito dejanje in velikodušnost najdetja vedno svoje plačilo! Toliko za sedaj. Drugo pa bodele čuli, ko bo obravnava vstala. Govorite!" Aleš Blaž je vstal. "Gospod Šime Blaž zahteva dokazov, da sem zares njegov sorodnik. Zal da mu jih ne morem mnogo podati, ker ga skoraj nikdar ni bilo blizu, dokler je še živel moj oče. Če bi bilo drugače, bi mu morebiti laže povedal to in ono iz

svojih mladih let. Pa ene stvari se spominjam. Morebiti bo mojemu sorodniku zadostovala. — Nekoč — tistikrat sem imel kakih deset let — je bil pri mojem rajnem očetu. Oče ga je prosil za posojilo, bratranec pa mu ga ni hotel dati. Od tistega časa si nista bila več dobra in gospoda strica od tistih dob ni bilo več k nam. Tudi to se vem, da oče ni nikdar o tem govoril, le meni je pripovedoval, pa mi zabičeval, da moram molčati. Izključeno je torej, da bi bil to zvedel od koga drugega. — Ali ste zadovoljni, gospod stric?"

Šime dolgo ni ničesar rekel. Njegove majhne oči so bušile v Aleša, kot bi hotele zazreti pod rdečkastim, že precej gubastim licem petdesetletnega moža otroški obraz iz davnih časov. Dvorana je nemo molčala.

Šime je stopil bliže in položil Alešu roko na ramo. In tedaj je izpregovoril, kakor v sanjah, gledajoč daleč, daleč nazaj v preteklost, in na njegov koščeni, trdi obraz so legle mehke poteze.

(Konec prih.)

Produkcija in trženje jajc.

Več kot pet milijonov farm v Združenih Državah prideluje jajca. Velika večina farm v vsaki državi se bavi z jajčarstvom. Večinoma je produkcija jajc na teh farmah le postranski pridelek in prebitek jajc, ki preostane za trg, je za vsako farmo povprečno majhen, ali skupni prebitek teh farm (t. j. po odbitku jajc, ki jih farmer sam rabi) je zadosti velik, da zalaga mestno prebivalstvo 54 milijonov ljudi. Število in vrednost kokošjih jajc, produciranih na farm Združenih Držav l. 1924, sta bili: Čez 1913 milijonov tucatov kokošjih jajc v skupni vrednosti skoraj 572 milijonov dolarjev.

Imamo seveda tudi mnogo specializiranih kokošjih farm, kjer produkcija jajc za trg tvori glavni posel, ali njih število je mnogo manjše kot ono splošnih farm, ki imajo perutnino. Specializirane jajčarje farme najdemo v največjem številu ob atlantski obali blizu velikih mest in ob pacifični obali, kjer klimatične razmere so zlasti ugodne. V manjšem številu jih najdemo v bližini drugih večjih mest v notranosti in sploh tupatam širom vseh Združenih Držav.

Imamo pokrajine na Vzhodu in ob Pacifiku, kjer je produkcija jajc jako velika, ali večji del zaloge jajc se prideluje v vzhodnih severo-centralnih državah in zapadnih severo-centralnih državah. Glavni cenusa za l. 1924 je država Iowa bila na prvem mestu za letno produkcijo skoraj 134 milijonov tucatov jajc. V zaporednem redu so ji sledile države Missouri, Illinois, Ohio, Pennsylvania, California, Kansas, New York, Indiana in Minnesota. Osrednje zapadne države ne le producirajo več jajc, marveč, ker je tam manj mesnega prebivalstva, jih imajo največ za izvažanje v vzhodna tržišča.

Večina prebitka jajc, produciranih v New York, New Jersey in Pennsylvania se pošilja v mesto New York, ali količina, ki prihaja na ta trg iz teh treh držav, tvori le 16 odstotke vse zaloge jajc, posiljenih v New York. Veliko večja količina jajc prihaja iz srednjega zapada, skoraj ravno toliko prihaja iz pacifične obali in manjša količina iz južnih držav. Isto velja glede zaloge jajc za Chicago, Philadelphia in druga vlemesta.

Jajce je delikaten, zdrobljen živčni produkt. Pod najboljšimi razmerami se hitro pokvarja. Pošiljatve iz srednje-zapadnih držav, kjer se producira največje število jajc, morajo potovati povprečno 1000 milj do trga. Ta problem prevoza je bil rešen potem re-frigeratorjev (vozov - hladilnic). L. 1926 se je 55.440 železniških vozov jajc prevozilo na ta način v vzhodna tržišča.

Vsled sezonalne produkcije se skoraj 15 odstotke skupne letne produkcije postavlja v splomladi v mrzla skladišča (cold storage) kjer držijo jajca do jeseni ali zime, ko svežih jajc primanjkuje.

Kar se tiče trženja jajc, imamo v splošnem tri metode: direktno, indirektno in "intermediate".

Direktno trženje je prodaja jajc od producenta direktno h

konsumentu. Ta način je zlasti priljubljen malim kokošjerejem. Pošiljajo jajca posameznikom, hotelom, restavracijam in sladolednicam potom paketne pošte. V tem slučaju rabijo škatle (carton) iz debelega papirja ali kovine raznih veličin ali pa navadne zaboje za 30 tucatov, ki se dobivajo od pošte.

Indirektno trženje je prodaja jajc od strani producenta na razne agencije, ki od svoje strani prodajejo veletržcem (concentrators). Na tak način gre jajce skozi mnogo rok in tržnih kanalov, predno po nekotnih tednih doseže konsumenta. "Intermediate" se zove ona metoda trženja jajc, ko producent prodaja prodajalcu na drobno, v katerem gre jajce skozi roke onega ali več prodajalcev, predno pride do konsumenta.

V mnogih pokrajinah so producenti jajc ustanovili zadruge za trženje jajc. Najmanjša lokalna kooperativa za trženje jajc je takozvani "egg circle". V svrhu ustanovitve takega se razni producenti združijo za skupno prodajo svojih jajc na skupno tržišče, navadno v majhnih letih po ekspresu. Drugi način združuje trgovanja jajc obstoja v rabi lokalne zadrugne mlekarne, ki prevzema prodajo. Ker farmerji razpečujejo svoje mleko in "cream" potom takih zadrugnih mlekar, je razmeroma lahko dostavljati jajce potom iste agencije na isti trg in ob istem času.

V nekaterih krajih pa so ustanovili posebna tržna združenja, ki razpečujejo jajca velikega števila producentov. Jajca se navadno nabirajo v lokalni sprejemalnici, od koder gredo na "packing plant", kjer se jajca skrbno razvrščajo po kakovosti in odpošiljajo v "car-lots" na trg. Zadržana kokošja in jajčja združenja ob pacifični obali so izborni primer uspešnega združnega trženja. F.L.I.S.

SEL PO NEVESTO — PRIŠEL PA V ZAPOR

V Sudanu se je pojavila čudna razvada, ko se pripravljajo mladeniči na zakonski stan. Če sta tu dva tekmeča, potem se zedinita na to, da se medsebojno obdelujeta po hrbtu s palico ali z bičem. Kdor dalje časa zdrži, ta odpelje nevesto domov. Policija je sicer te tekme prepovedala, a iztrebiti jih ne more. Pred kratkim se je v Sudanu v neki vasi v bližini Kartuna zopet pripetil tak slučaj. Dva mladeniča sta imela rada isto deklico in sta se sprla vpriču nje. Močnejši je izzival slabejšega na dvoboj in ta se mu je udal. Oba sta se obožovala z biči in sta se začela obdelovati po hrbtu. Okoli njiju se je zbrala velika množica mladega sveta, da bi prisostvovala dvoboju. Deklica, za katero je šlo, pa je sama podžigala tekmeča in ju vzpodbujala z vpitjem. Ta boj je trajal dalje kot je bilo običajno. Močnejši, ki je dvoboj izzval, je končno udaril v vso silo svojega nasprotnika, da je padel v nezavest in v kratkem času izdihnil. Pa tudi zmagovalec ni prišel do cilja. Policija je zvedela za ta slučaj in mesto na ženitovanje je romal v zapor.

URAD ZRAKOPLOVNE POSTAJE V CHICAGI.

Slika predstavlja urad centralne zrakoplovne postaje, kjer potniki kupujejo vozne liste za zrakoplovno vožnjo. Potniški zrakoplovni promet zelo narašča. Urad se nahaja v znanem poslojpu Palmer House.

To in ono iz širokega sveta.

TUDI MINISTRI SO RAZ-TRESENI.

Minister Painleve je velik učenjak, dober govornik, dober človek in resen politik. O nobenem ministru v Parizu se ne pripoveduje toliko dogodkov. Painleve pa ima poleg dobrih lastnosti tudi neko slabo, ki ga pa dela le še bolj simpatičnega. Painleve je namreč silovito raztresen. Pred kratkim se je o ministru razširila dogodbica, ki sicer morda ni resnična, je pa zelo verjetna. Painleve bi moral priti k pogrebu nekega zaslužnega generala in avtomobil je že čakal pred vratmi. Minister pa je bil v razgovoru s svojimi učeniimi prijatelji in ni dopustil, da bi ga kdo motil. Njegov tajnik je ponovno dal znamenje, da je treba oditi, a minister je samo z roko odbiljav povabilo. Šele potem, ko je pretekla že ura, ko bi bilo treba odpotovati, je vprašal tajnika: "Zdaj pa povejte, kaj pa ste pravzaprav hoteli." Tajnik mu je odvrnil: "Gospod minister, pogreb generala! Sedaj mu že ne morete več izkazati zadnje časti, kajti mož leži že davno pod zemljo." "Tako," je dejal Painleve, "no, če je pa tako, potem pa prihodnjici."

IZ mladostne dobe ministra se pripoveduje, da je bil kot mlad učitelj zelo skromen človek. Njegovo gospodarstvo je vodila stara hišnica, ki je imela tudi drugod opravka in je morala oditi. Painleve je napisal s kredo na vrata: "Pridem takoj nazaj, Jožefa," in čakal jo je potrpežljivo. Nekega dne pa je bila hišnica ves dan odsotna. Painleve je pričakoval na večer obisk, bil je pa tudi sam prisiljen, da je za nekaj časa zapustil stanovanje. Zapisal je na vrata: "Pridem malo pozneje domov," in šel mirno na pot. Ko pa je prišel nazaj, zatopljen v neko matematično vprašanje, je bral na vratih, kar je preje sam napisal: "No, potem pa moram pač nekaj časa mirno čakati," in se je vsedel na stopnice pred duri.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

IMETI RUSA ZA OČETA.

Rusi so v svojem begu po Evropi doživeli različno usodo. Mnogi izmed njih so se v inozemstvu poročili, sprejeli tuje državljanstvo in se vživeli v novo domovino. Tako je tudi na Bavarskem dobilo neko dekle Rusa za moža. Kakor znano, pa Bavarci tujcev nimajo radi, kadar gre za to, da se kdo med nje stalno naseli. Ko je bila mlada žena po porodu, je prišla k njej po dolgih letih iz nekega daljnega kraja neka stara teta in je tožila svojim prijateljicam, da bo njena nečakinja dobila otroka. "Kaj pa je to kaj takega," so jo zavrnile prijateljice. "Pa oče je ja Rus", je menila teta. Prijateljice pa so le menile, da v stvari vendar ni ničesar hudega, nakar jim je stara teta filozofsko in obenem ježno zabrusila v obraz: "Ja, ja, z Rusom. Kdo bo pa potem otroka zastopil."

KNEZ, KI NIMA DENARJA.

Te dni se je indijski maharadža mudil v Angliji. Potem ko je opravil svoje uradne obiske, je izrazil željo, da bo kot zasebnik obiskal kako večje mesto. Nekega jutra je odšel iz svojega hotela kot navaden smrtnik. Mudil se je zdaj tu, zdaj tam in šel tudi na streho omnibusa, da bi iz višine opazoval življenje na cesti. Na svoje veliko začudenje pa je opazil, da nima niti vinarja s seboj, da bi tako poplačal vozni listek. Sprevednik stopi k njemu. Maharadža išče zastoj na žepih, niti beliča ni imel. Občinstvo je prezrljivo gledalo na potnika, ki ni imel niti toliko, da bi poplačal voznjo v avtoomnibusu. Le neki delavec je sočustvoval z njim in da bi rešil maharadžo iz zadrege, je plačal zanj vozni listek. Maharadža se mu je zahvalil in prosil za njegov naslov. Delavec je tjavendan zamahnil z roko, a maharadža je le silil vanj, da mu da naslov. "Jaz sem vladajoči knez iz Indije." "Jaz sem pa pokojni belgijski kralj Leopold," ga je ironično zavrnil angleški delavec.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

GRŠKA JE POSTAVLJENA NA GLAVO.

Grška bolezen dengue je postavila vse družabno življenje na glavo. Mesto Atene je porabilo redno 260.000 kg kruha na dan, sedaj ga pa le še 55.000. Te številke pomenijo, da je v Atenah le prav malo ljudi, ki morejo pravilno jesti. 85% prebivalstva je že okuženega. Banke, ministrstva, pošte in druga uradna poslopja so večinoma zaprta, ker je uradniško bolno. V telefonski centrali je samo ena telefonistinja še zdrava. Trgovine imajo na vratih napis: Zaprto radi dengue. Kot najboljšo protisredstvo velja led. Ladje vozijo dnevno gore ledu in limonade. Navadna zdravila ne pomagajo nič. Zdravniki si ne znajo pomagati. Pri obolenih znaša temperatura redno 39 do 40 stopinj, človeški udje ohromijo in bolnik oslabi tako, da ne more po cele tedne pravilno iti. Zdravniki trdijo, da je bila kuga prenešana iz Sirije ali pa severne Afrike.

ELEKTRICEN POUK KLAVIRJA.

V Frankfurtu so iznašli nov način poučevanja na klavirju, ki ima namen olajšati prve težke korake gojencev in jim viliti več veselja in več korajže. Na pomoč je prišla elektrika. Kakor hitro udari učitelj parkrat na tipke, se posvetijo nad tipkami električne lučice, ki kažejo dolžino in trajanje tona. Učenci imajo igranje navdse nazorno pred seboj in učitelj pravijo, da imajo na ta način z učenci mnogo manj truda. Električna je priskočila na pomoč še na drug način. Na steni imajo veliko klavijature. Učitelj udari na tipko, istočasno pa se razsvetli klavijatura in učenci imajo električno udarjen ton, katerega je učitelj zaigral, na klavijaturi. Ta novi način poučevanja pa ima poleg prednosti za učence tudi prednost za sosede, katerim je prihranjeno, da ne poslušajo od ure do ure trajajoče napake.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Pouk o tem in onem.

PROBLEMI PRISELJENCA.

Rojstna spričevala in registracija rojstev. VPRAŠANJE: 1. Tukajšnja šola zahteva rojstna spričevala za otroke ob vstopu v šolo in jaz ne morem nikjer dobiti takega spričevala za svojo hčerko, šest let staro, dasi se je ona rodila v tej deželi. Kaj naj storim? — K. O., Chicago, Ill.

2. Rodil sem se v Združenih državah od tujerodnih staršev. Hočem odpotovati v inozemstvo, ali ne morem dokazati, da sem ameriški državljan po rojstvu, kajti se zdi, da ni bilo moje rojstvo registrirano. Kako naj dobim rojstno spričevalo? — R. N., Chicago, Ill.

ODGOVOR: Oba slučaja dokazujeta, kako je važno, da se registrira (vpišejo v rojstne knjige poklicanih oblasti) vsa rojstva.

V prvem slučaju naj roditelj predloži zdravstvenemu uradu (Department of Health) na City Hall popolno informacijo glede dneva, rojstnega imena, pod katerim je bil otrok registriran, kje se je rodil, ime in bivališča staršev. Ako je bilo rojstvo registrirano, se bo izdalo potrdilo o registraciji popolnoma brezplačno. Ako pa rojstvo otroka ni v zapiskih, ker ni bilo registrirano, se lahko sedaj registrira potom zaprisežene izjave o dnevu in kraju rojstva. Roditelj naj si priskrbi prepis zapisa, da ga pokaže šolski oblasti.

Ako kdo mora dokazati svoje ameriško državljanstvo vsled rojstva, mora predložiti uradno rojstno spričevalo, izdano od pristojne civilne oblasti (Board of Health). Ako ne more dobiti takega spričevala vsled pomanjkanja registracije, zadostuje kot dokaz krstno spričevalo, ako je to v spremstvu zapriseženih izjav (affidavit) dveh oseb, ki so v stanu svedočiti na podlagi osebnega znanja, da je bil dotičnik rojen v tej deželi. Najbolj primerne osebe za to so porodni zdravnik ali babica, botri itd.

Loterije so prepovedane v tej deželi.

VPRAŠANJE: Pravijo, da so loterije prepovedane v Zdr. državah. Ali se ta prepoved tudi tiče prodaje srečk inozemskih loterij? — P. C., Port Huron, Mich.

ODGOVOR: Da. Sekcija 213 federalnega kazenskega zakona

nika prepoveduje pošiljanje potom pošte vseh reči, ki so v zvezi z loterijami ali enakimi ponudbami nagrad, odvisnih od sreče.

Tekom minulega leta je poštna uprava izdala "fraud orders" proti 36 inozemskim podjetjem, ki so pošiljali svoje loterijske oglase na adresse v tej deželi. Vsled teh ukazov je bila vsa pošta, našlovljena na ta podjetja, vrnjena odpošiljateljcem.

Brezplačna bolniška oskrba.

VPRAŠANJE: Izvolite napotiti me na kliniko, kamor se lahko obrnem za brezplačno zdravljenje spolne bolezni? — N. M., San Francisco, Cal.

ODGOVOR: Ako niste v stanu plačati za zdravniško oskrbo, lahko dobite brezplačno zdravljenje v sledečih klinikah San Francisca: College of Physicians and Surgeons, Mt. Zion Hospital Dispensary, San Francisco Health Department Clinic, Stanford University Clinic, University of California Hospital.

Skoraj v vsakem večjem ameriškem mestu je najti klinike in bolnišnice za brezplačno zdravljenje spolnih in drugih bolezni.

Proračun Združenih držav.

VPRAŠANJE: Koliko znaša približno letni prihod in izdatki federalne vlade? Koliko se troši za vojsko, mornarico, prosveto, poljedelstvo itd.? — T. K., Tacoma, Wash.

ODGOVOR: Skupni prihodi po proračunu l. 1928 so se cenili na nekaj čez \$4.075.598.000 in skupni izdatki na \$3.621.314.000. Preostane torej približno 454 milijonov čez proračunjene izdatke.

Izmed raznih točk izdatkov je najvišja ona za veteranski urad — \$565.265.000. Približno \$402.677.000 se troši za vojni department, vsteviši stroške za Panamski kanal, in \$341.935.000 za mornariški department. Šolstvo je povsem v rokah držav in federalna vlada se le omejuje na vzdrževanje prosvetnega urada (Bureau of Education) in na posebne subvencije državam za pospeševanje strokovne izobrazbe. Izdatki za poljedelski department so znašali \$143.000.000, za finančno upravo \$328.000.000 in za Department of the Interior 299 milijonov dolarjev.

Denar v Jugoslavijo brzovajnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:		Za dinarje:	
\$ 5.00	----- \$ 6.15	200 Din	----- \$ 4.45
10.00	----- 11.25	500 Din	----- 9.80
15.00	----- 16.35	1000 Din	----- 18.90
20.00	----- 21.45	1500 Din	----- 28.00
25.00	----- 26.55	2000 Din	----- 37.00
35.00	----- 36.70	3000 Din	----- 55.40
50.00	----- 51.90	4000 Din	----- 73.50
75.00	----- 77.50	5000 Din	----- 91.60
100.00	----- 103.00	10000 Din	----- 182.00
200.00	----- 204.50	15000 Din	----- 273.00
300.00	----- 306.00	20000 Din	----- 363.00
400.00	----- 407.50	30000 Din	----- 548.00
500.00	----- 509.00	40000 Din	----- 724.00
600.00	----- 610.50	50000 Din	----- 902.00
700.00	----- 712.00	60000 Din	----- 1082.00
800.00	----- 813.00	70000 Din	----- 1260.00
900.00	----- 914.00	80000 Din	----- 1441.00
1000.00	----- 1015.00	90000 Din	----- 1620.00

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nebenihi drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Urađujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob tokih in sobotah do 8:30 zvečer.

KAPITAL IN PREBITEK: \$300,000.00

PROMET IN VIRI NAD \$3,500,000.00

ORJUNAŠI RAZKRINKANI

(Nadaljevan s 1. str.)

ce umora v Trbovljah, požiga na Krasu, ropa v Prestranku, uboja italijanskega denarnega pismonoše in s tem zvezanega ropa italijanskega državnega denarja itd. O vseh teh stvarih je Egidij Peric točno vedel in deloma sam sodeloval. Ker pa se je sprl z Markom Kranjcem in drugim vodstvom bivše Orjune, je večkrat grozil, da bo te stvari izdal. Tudi je o vseh teh dogodkih napisal spomine, ki jih ima sedaj policija v rokah. Žal, da ti spomini ravno glede trboveljskega umora niso točni, oziroma se ne ujemajo z ostalimi pričevanji. Upamo pa, da bo preiskava vse storila, da se ravno to grozodejstvo razkrije do konca in do dna. Ravno dejstvo, da so morilci iz Trbovelj tako dolgo bili na svobodnih nogah, je strašno omajalo vero našega ljudstva v objektivnost oblasti. Kar je tedanj režim SDS pokvaril, upamo, da bo sedaj prilika popraviti. Saj še vsakdo pomni, kako je Korosec-Davidovičeva vlada takoj zahtevala preiskavo in obravnavo proti Marku Kranjcu in je bil ta človek že zaprt, proti njemu sestavljena obtožnica pri sodišču v Celju, določena porotna obravnava, pa ker je vlada padla, je v novi vladi minister za pravosodstvo akt poklical iz Celja v Beograd, odkoder ga ni nič več bilo in ga tudi nam ni več najti. Danes ho, upamo, vendarle še mogoče vsaj deloma obnoviti ves dokazilni material.

Aretacije

Kakor smo poročali, je prvi in najmočnejši sum za umor Perica padel na bivšega Orjunaša Josipa Kukca. Poznejši podatki so pa speljali preiskavo v drugo sled, ki sicer Kukca ne oprošča, ga obremenjuje, vendar pa ne kot neposrednega storilca. Aretirana sta bila kot prva orjunaša: Josip Kukec in Filip Kosec. Tretji osumljenec pa je takoj po umoru zbežal na motociklu, ki je baje last Marka Kranjca, proti Gorenjski. Dalje je policija odkrila na Vrhniku veliko zalogo orožja in streljiva, in tam aretirala znanega bivšega voditelja Orjune Jelovška in njegovega loveca Antona Kraševca. Aretirali so dalje Šemerla, bivšega urednika lista "Orjune" Verbiča in končno voditelja Orjune Marka Kranjca.

Grozodejstva Orjune.

Po dosedanjih preiskavah je vodstvo bivše Orjune obstajalo dejansko še naprej tudi po razpustu in imela v ljubljanskem hotelu "Soča" svoje sestanke. Iz srede tega vodstva so zločinci največjega stila. Med njimi so ljudje, ki imajo že 15 do 20 umorov na vesti. Najraje je ta banda počenjala svoje orgije med notranjskimi Slovenci. Izvršila je napad in rop v Prestranku, umorila Cerkenvenka, ustrelila in opropla laškega denarnega pismonošo in zažgala slovensko vas na Krasu. To je samo par zločinov, glede katerih se trdi, da so že precej dognani. Najstrahotnejša škoda teh zločinov je doletela zlasti primorske Slovence, ki so zaradi orjunaških banditov morali pretrpeti strahovite preiskovalne zapore, šikane, pregnanjanja, konfinacije itd., ker je italijanska oblast sumila tamošnjic Slovence, dočim so dejanski zločinci bili iz Ljubljane in po izvršenem zločinu vselej zopet prišli nazaj. Ugotovljeno je, kako so si prav po metodah pravih poklicnih banditov delili plen med seboj. Tako je eden izmed sotoriteljev na račun uropanih lir študiral v Berlinu. Druga dva sta si nabavila avtomobile. Pri neki taki delitvi so se med seboj ostro spri. Nekateri celo trdijo, da sledi preiskave grede celo do umora znanega trgovca Pipana in finančnega stražnika

Zakrajška, ki sta izginila oziroma bila umorjena, ne da bi se bilo moglo ugotoviti storilce.

Vsi ti umori se niso izvršili iz kakega drugega nagiba, kot radi čistega pohlepa po denarju in živinskem krvavem osebnem maščevanju.

Policija je tekom večerajnjega dne izvedla daljnja in menda precej poslednja zaslišanja. Zadevo je dobil v roke preiskovalni sodnik, okrajni sodnik dr. Kresnik.

Glasovi hrvatskega časopisja

Afera vzbuja v celi jugoslovanski javnosti veliko zanimanje. Zagrebški listi prinašajo o njej po cele strani. Podčrtujejo, da je sedaj končno slovenska policijska oblast enkrat resno posegla v to temo in zagonetko, kar se vidi zlasti v tem, da je hišno preiskavo pri Egidiju Pericu vodil sam policijski direktor dr. Guštin. Vsi listi naglašajo, da je osrednja točka vse preiskave in ves uspeh preiskave odviser od tega, ali se doženejo krive trboveljskega umora Fakina ali ne. Listi posebno poudarjajo, kaj vse je to storila samostojno demokratska klika, da je ob umoru vsako preiskavo zatrla.

Dalje listi z ogorčenjem pišejo o zločinih, ki jih je orjunaška banda delala v Julijski Benečiji. O tem prvi n. pr. "Hrvat": "Zadnji čas se je pogosto pisalo o požarih in terorističnih dejstvih v Julijski Benečiji. Te zločine so izvrševali Orjunaši, ki so na nerazumljiv in nepojasnjen način prišli preko meje tja in nazaj in Goriški nered, radi katerih je največ trpel naš živelj, ker so na ta teroristična dejanja italijanske oblasti odgovarjale z drakonskimi odredbami. Za vse to je vedel Egidij Peric, in ker je to vedel, je moral umreti. Ubijati doma, a v Italiji požigati v provokatorske namene, to more samo organizirana "camorra", ki ima daleč daleč razpredene niti."

Vsa afera je taka, da javnost mora dobiti zadoščenje in da je to sedaj najvišji interes preiskave, da bo zadoščenje pravici. Nobeni oziri več ne smejo zadrževati.

Razmerje med pokojnim Pericom in Orjuno

Pokojni Peric je leta 1921. takoj, ko se je Orjuna osnovala, stopil v to organizacijo. Pripomniti moramo, da je Kranj vstopil n. pr. v Orjuno dobro leto kasneje. Peric se je v organizaciji zelo živahno udeleževal. Med Pericom in Kranjčevim skupino je prišlo do spora šele leta 1924. ko je Orjuna napravila znani pohod v Trbovlje dne 1. junija.

Kdo je justificaral Fakina?

Kakor znano, so Orjunaši potem, ko so dovršili krvavo delo pred Rudarskim domom v Trbovljah, aretirali kakih pet, šest oseb, med njimi tudi Fakina. Najbolj vroči Orjunaški so hoteli aretirane delavce takoj na mestu pobiti. Drugi pa so bili mnenja, da naj jih prepeljejo v Ljubljano, kjer bi izvršili nad njimi tajno sodbo. Vodstvo Orjune je bilo o aretaciji teh pet ljudi seveda informirano. Vršilo se je daljše posvetovanje med Orjunaši. Tedanji oblastni čelnik Orjune Zajc, ki je četnike vodil, je protestiral pri Kranjcu proti nameri, da bi Fakina justificarali. Kranj pa je Zajca nagнал kot mladega poba ter se strahovito jezil nad tem, da se je Zajc izrazil: "Jaz tega ne dovolim." Malo kasneje je dal Kranj poklicati Zajca k sebi. Tedaj pa sta dva člana Orjune odvedla Fakina v kamnolom ter ga tam ustrelila. Pred justifikacijo je še neka članica Orjune iz Trbovelj predlagala, naj bi Fakinu rezali jermene s kože. Po dosedanjih ugotovitvah, ki jih je izvršila policija, ter po pripovedovanju soudeležencev orjunaškega po-

PRVO PASJE KOPALIŠČE V AMERIKI

Na sliki vidite pet sinov od Mrs. Helen Yancy iz Atlante, Ga. Mrs. Yancy vodi prvo ustanovljeno kopališče za pse v Združenih državah. Veliki omrežni truk, kot slika kaže, služi za prevažanje psov.

vodu v Trbovlje, sta Fakina justificarala znani sodar Tischler, ki je imel v Ljubljani pred leti svojo delavnico na Koslerjevem vrtu, ter privatni uradnik Kolar z Raketa. Tischler, znan pijanec in nasilnik, ki je bil svoječasno na Madjarskem za časa komunistične revolucije šef neke komunistične tiskarne v Budimpešti, in ki je prinesel v Ljubljano po propadu komunistov na Madjarskem precej premoženja, ki ga pa je seveda kmalu zapil, je lani napravil na lastno pest majhen roparski izlet v Istro, kjer so ga pa v Bujah zasačili italijanski stražniki ter ga ubili. Drugi Fakinov morilec Kolar pa je umrl šele pred nekaj tedni. Med komunisti vlada prepričanje, da je Fakina usmrtil neki Debeljak. To mnenje pa je seveda zmotno.

Roparski napad v Prestranku

Po padcu Pašič-Prebicevičevega režima je Orjunašem zmanjkalo denarja. Blagajne so bile prazne in Orjunaši so pričeli resno misliti, kako bi prišli do denarja. Napravili so drzen načrt, ki se jim je skoraj popolnoma lahko posrečil. Na velikonočno soboto leta 1926. se je pojavilo v Prestranku na Primorskem kakih šest Orjunašev. Vdrli so v železniško postajo in od tu v sobo, kjer je bila carinska blagajna. Z orožjem v roki so strahovali prisotne italijanske uradnike in pograbilili denar v znesku nad 180.000 lir. Ob tej priliki je v razburljivem položaju ušel napadalcu Orjunašu Molku strel iz revolverja. Ta strel je alarmiral italijanske karabinerje, ki so pričeli napadalce zasledovati. Na begu sta bila ubita Molk in Vilhar.

Pet pa jih je pobegnilo z denarjem v Ljubljano. V Ljubljani je prišel denar v roke funkcionarja oblastnega odbora Orjune. Denar je upravljal tročlanski odbor, ki so ga tvorili trije voditelji Orjune. Da z denarjem niso najlepše ravnali, je jasno. Razpolagali so z njim po mili volji in si izplačevali znatne zneske. Neki profesor se je tedaj oženil in je dobil ob tej priliki brezobrestno posojilo v znesku 10.000 Din. V tej zadevi je nastala na občnem zboru oblastne Orjune dne 2. februarja 1927 — po razpustu — huda opozicija in je bilo zaradi tega denarja na občnem zboru stavljeno tudi vprašanje. Po razpustu je bil izvoljen za predsednika Orjune odvetnik dr. Cepuder. Toda tudi ta denar se je polagoma krčil. Denar so porabili za orožje, Steyrove pištole, kupili so avtomobil za 40.000 Din, motorno kolo "Harley-Davidson", plačali so carino za uvoz četrtnih uniform, ki jih je podaril Orjuni neki dalmatinski milijonar v Južni Ameriki in ki so jih Orjunaši sedaj ponudili mestnemu magistratu, naj z njimi uniformira svoje uslužbenke.

Atentat na ministra Ničiča

O ugrabljenem denarju je imenovana trojica vodila nekak račun. Te račune je eden izmed sedaj zaprtih orjunašev

uničil ob prav zanimivi priliki. Nekoč je vsa orjunaška klapa popivala v neki ljubljanski beznici. Tu je neko bleknil, da potuje tedanji minister dr. Ničič naslednjega dne zjutraj skozi Ljubljano v Ženevo. Pijani Orjunaši so brž zasnovali na dr. Ničiča atentat, in so se domenili glede vseh podrobnosti. Eden med njimi se je tega zbal in jih skušal pregovoriti v zadnjem hipu od te namere. Odšel je domov in v bojazni, da res pride do atentata, uničil vse kompromitujoče listine, tako tudi obračun o ugrabljenem denarju. Zjutraj so se Orjunaši res našli na kolodvoru in imeli s seboj pripravljeno izvrstno manliherco, s katero so hoteli ministra Ničiča ustreliti skozi okno. Toda gospodje Orjunaši so imeli hudega mačka in v strahoviti žestici so krenili v kolodvorsko restavracijo na pivo. Ravno tedaj pa je privozil mimo brzovlak z ministrom in je tudi odvozil. In nameravani atentat se je izjalovil.

Nameravani napad na Orient-Ekspress

Denarja je Orjuni začelo primanjkovati. Spori so se v organizaciji množili. Med člani se je pojavilo nezadovoljstvo in polagama so pričeli izstopati iz raznih vzrokov osamezni člani. Orjuni je bil potreben denar! In zopet se zasnovali nov roparski načrt. Mnogo bolj obsežen kot pa oni v Prestranku. In če bi se ta načrt res uresničil, bi imel tudi mnogo večje posledice, kot pa vsi drugi. Hoteli so namreč napasti Orient-Ekspres. Za mesto napada je bil določen samoten kraj blizu Št. Petra na Krasu. Tu so hoteli pretrgati prog, tako da bi se vlak prevrnil v kotanjo, Orjunaši pa bi napadli potnike in jih oropali. Za napad je bilo določenih 12 Orjunašev, med njimi — Egidij Peric. Peric se je temu uprl in odpovedal soudeležbo pri na-

padu. Radi tega se je sprl z vodstvom in izstopil iz organizacije. Od tu dalje izvira vse globoko sovraštvo, ki so ga gojili pristaši Kranjca do Perica.

Špijska afera

Po napadu v Prestranku je bilo več oseb na obeh straneh aretiranih. Perica so aretirali Italijani v Gorici. Toda temu je bilo lahko dokazati alibi in so ga Italijani izpustili. Jugoslovanske oblasti pa so aretirale Solarja in Samsa. Samsa pa je takoj priznal vse in je bil dalj časa v zaporu. Prišel je tudi pred poroto, ki ga je v tajni razpravi oprostila. Samsi so Orjunaši, medtem ko je bil on v zaporu, pobrali na domu vso obleko in ko je bil izpuščen, je zahteval od Kranjca, naj mu Orjuna povrne vso škodo, ki jo je utrpel s tem, da so mu Orjunaši pobrali obleko. Kranjcu mu je to obljubil. Pri sestanku mu je nakazal znesek nekaj tisoč dinarjev. Samsa pa je moral podpisati priznanico, da je prejel ta denar kot delež od napada v Prestranku. Samsa je to odklonil ter je bil mnenja, da ni šel v Prestranek ropat radi sebe, temveč da vrši s tem veliko nacionalno delo. Denarja pa ni dobil. Ko je Peric za to zadevo zvedel, je dejal Kranjcu, da je baraba. Kranj je Perica tožil in Peric je nastopil dokaz resnice in je vse Kranjčeve početje na razpravi iznesel na dan. Isti dan pa je "Orjuna" za tri dni predčasno izšla in priobčila uvodni članek, v katerem je očitala Pericu, da je špijon in konfident italijanskega konzula Gavottija. Po razpravi na sodnijski Orjunaši Perica na Marijinem trgu napadli in ga pretepli. Peric je po svojem zastopniku vložil tožbo proti listu "Orjuni", še predno pa je prišlo do tiskovne razprave, v kateri bi vsi nastopi Orjune prišli na dan, je bil Peric že ustreljen.

Kaj pripoveduje gospa Periceva

Gospa Alma Periceva stanuje sedaj pri svoji sestri, ženi vladnega svetnika Borštnarja v Gledališki stolbi št. 3. Gospa Periceva je živčno zelo vznemirjena in običajno ne sprejema obiskov. Gospa Periceva je lepa in izobražena dama, poznata pa se ji mnogo doživeta strahota. Pripovedovala je: "Moj mož je rodom iz Trsta, dočim sem jaz iz Postojne. Med vojno je bil moj mož na raznih frontah, po vojni pa se je boril kot dobrovoljec na Koroskem. O stvareh, ki jih je vedel o Orjuni, mi ni mnogo pripovedoval, ker me je hotel ščititi pred razburjenjem. Med nama je vladala ves čas od aprila 1927, ko sva se poročila, prava sloga. Ko je bil iz preiskovalnega zapora, kjer je

sedel zaradi suma špionaže, izpuščen, je večkrat izrazil slutnjo, da ga bodo Orjunaši umorili, in povedal mi je, da ga ti ljudje vedno zasledujejo. Zato si je nekaj zapisal in napisal 41 foliostrani, v katerih je navedel vse, kar mu je bilo znanega o Orjuni. Te zapiske je pred nekaj tedni odposlal svojemu prijatelju Rističu, visokemu uradniku v Beogradu, ki se je zanj zavzel in mu obljubil, da mu izpostuje zadoščenje. Tri dni pred usodnim dnevom sva opazila iz stanovanja čuden avtomobil, ki je stal kak tri ure na mostičku pred Zeljarsko ulico. Moj mož se je zanimal za avtomobile, opazil pa je, da avtomobil nima luči in da nima table s številko v redu. Ko sva šla mimo, sta se šofer in še nekdo, ki je sedel v avtomobilu, naglo sklonila. Imela sva vtis, da se skrivata pred nama. Moj mož se je izrazil, da je to zopet kak zasledovalen manever njegovih nasprotnikov.

Da so Orjunaši izbrali sedaj čas za svoj zločin, mislim, da je v tem, ker so ravno našli v nedozidani stavbi poleg hiše, kjer sva stanovala, primeren prostor za prežo. Hišo so dozidali šele zadnje tedne. Večkrat sem slišala iz nove stavbe skrivnosten šum, zlasti ponoči, in sem svojo bojazen povedala možu, ki me je pa pomiril. Da sem vzkliknila, ko je mož ranjen omahoval krog mize: "Ustrelil ga je, oni z Viča!" in mislila pri tem Josipa Kukca, me je dovedlo do tega dvoje. Prvič sem vedela, da je Kukec vedno zasledoval in prežal na mojega moža, drugič pa tudi nek skrivnosten glas, ki mi je v trenutku povedal, da je Kukec morilec mojega moža."

Pri razgovoru je bila prisotna tudi sestra pokojnega Perica, ki je pripovedovala v približno istem smislu kot gospa.

Slučaj Završnik

Da je bil Kukec svoječasno obsojen zaradi tihotapstva čez mejo pri Rakeku na leto dni ječe, ki jo je tudi odsedel, je splošno znano. Manj znano pa

Pioneer Livery Stable
John R. Ryan, Prop.
POGREBNI ZAVOD — SLUŽBA NOČ IN DAN.
Cor. 5th & Portland Stra.
Tel. 25
CALUMET, MICH.

SUPERIOR FUNERAL SERVICE
Edward Schmidt, Funeral Director
THE BALLHORN FUNERAL TEMPLE
Uporaba mrtvašnice brezplačna. — Odprto noč in dan.
Phone 439.
8th Street in St. Clair, Sheboygan, Wis.

JACOB GEREND FURNITURE CO.
704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.
Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
Tel.: 377-J — 4030-W.

W. A. PFISTER
JEWELER
On the Cor. 8th Str. and New York ave., Sheboygan, Wis.

Merchants & Miners Bank
CALUMET, MICHIGAN
Glavnica \$200,000 Preostanek \$200,000
Nedeljeni dobiček.....\$190,000.
GORDON R. CAMPELL predsednik
THOMAS H. VATSON, podpredsednik
FRANK J. KOHLHAAS, V. P. in blag.
E. H. MANGER, pomožni blagajnik
W. G. CUDLIP, pomožni blagajnik
PETER TALENTINO, pomožni blagajnik.
IZVRŠUJE VSA BANČNA POSLA ZANESLJIVO.

JESENSKE IN ZIMSKE OBLEKE.

Naznanjam, da sem prejel ravnokar veliko zalogo jesenskim in zimskim oblekam za moške in fante, vsake barve in velikosti. **Pridite in ogledajte si jih!**

Ravnokar imam veliko zalogo obuvav, s katerimi vam postrežem v zadovoljnost!

Cene zmerne, blago jamčeno, — postrežba čna!

Slovenskemu občinstvu se priporočam v naklonjenost!

FRANK OPEKA
Trgovina z mešanim blagom in obuvali.
502 — 10th STREET — WAUKEGAN, ILL.

lz življenja in sveta.

NAŠ SEVERNI SOSED — KANADA.

Nekoč so si ljudje predstavljali Kanado kot malone popolno deželo; ta napačni pojem ne obstoja več. Razsežna dežela na severu Združenih Držav je postala važna enota britanskega cesarstva in središče civilizacije angleško govorečega sveta. Površina Kanade je ogromna: skoraj 3,700,000 milj; je torej mnogo bolj obsežna kot kontinentalne Združene Države in le malo manjša kot Združene Države z vsemi poseviti vred. V tej ogromni površini bi prav lahko našlo prostorja 17 Francij ali 21 Nemčij ali 30 Italij ali 38 Jugoslavij. Vendarle njeno prebivalstvo znaša le 9,658,000. Kanada je ena izmed tipičnih "novih" dežel in, dasi obsega eno šestinko vse suhe površine zemlje, ima le polovico enega odstotka vsega prebivalstva na svetu.

Francozi so bili prvi, ki so začeli raziskovati to deželo. Po sto letih raziskovanj s strani francoskih avanturistov — Champlain, De Monts in drugih — je Kanada postala l. 1663 francoska kolonija. Skupina Francozov pod vodstvom Jazuitov je l. 1642 ustanovila mesto Montreal. Tekom nadaljnjih sto let so vladali nad Kanado trije francoski zastopniki: guverner, škof in intendant. Francosko gospostvo je končalo l. 1763, ko je Kanada vsled pariške mirovne pogodbe med Francijo in Anglesko postala angleška kolonija. Bil je septembra l. 1759, ko je angleški general Wolfe s svojo vojsko, ki je vključevala bataljon "kraljevskih Amerikancev", rekrutiranih v današnjih Združenih Državah, premagal francoskega poveljnika Montcalm in zavzel Quebec, s čimur je končalo francosko gospostvo v Kanadi in ob enem tudi mogočnost, da bi severna Amerika padla pod francoski mesto pod angleški vpliv. Tekom ameriške revolucije se je veliko število onih, ki so nasprotovali samostojnosti Združenih Držav, preselilo v Kanado in tvorijo jedro angleškega prebivalstva v nekaterih pokrajinah. L. 1841 je angleški parlament sprejel zakon "Union Act" ki je določil ujedinitenje "zgornje" in "dolnje" Kanade pod eno vlado z zakonodajnim svetom in poslansko zbornico. L. 1849 je angleška krona podelila Kanadi odgovorno vlado. Nova doba za Kanado je začela l. 1864 z ujedinitjem obeh Kanad, Nove Škotske in New Brunswick v "Dominion of Canada".

Kanadska vlada.

Dandanes je Kanada dejanski samostojna država, dasi je tehnično del britanskega imperija. Angleška imenuje generalnega guvernerja za dobo petih let v soglasju z kanadskim parlamentom. On je zastopnik krome. Zakonodajna oblast obstoja iz Senata 96 članov, imenovanih od dominionske vlade na življenje iz poslanske zbornice (House of Commons). V isto provincija Quebec odposilja 65 izvoljenih poslancev in druge provincije v razmerju svojega prebivalstva s onim Quebeca. Poslanci so izvoljeni na dobo petih let. Eksekutivna oblast je v rokah ministerstva (Cabinet), sestavljenega iz 18 ministrov, izbranih iz večinske stranke v parlamentu. Ministerski predsednik (Prime Minister) je dejanski poglavar kanadske vlade. Pravosodna oblast je sliče na ona Združenih Držav.

Politično se Kanada deli v sledeče provincije: Nova Scotia, New Brunswick, Prince

Edward Island, Quebec, Ontario, Manitoba, Saskatchewan, Alberta in British Columbia. K dominionu spadata nadalje Northwest Territory in Yukon Territory. Newfoundland ne spada k Dominion of Canada, marveč je direktna samoupravna angleška kolonija. Glavno mesto Dominion je Ottawa (108,000 prebivalcev), največje mesto pa je Montreal (619,000 prebivalcev). Mesto Toronto ima preko pol milijona prebivalcev.

Poljedelstvo in gozdarstvo.

Kanada je pretežno poljedelska dežela. Glede produkcije pšenice je druga izmed vseh dežel na svetu in sedaj je na prvem mestu, kar se tiče izvoza pšenice. Drugi znatni izvozi iz Kanade so maslo, sir, mleko, mesnine itd. Združene Države in Anglesko so najboljše odjemalci Kanade. Na drugi strani je Kanada drugo najboljše inozemsko tržišče za ameriške pridelke in fabrikate. Nobena inozemska dežela ne vporablja povprečno za vsakega prebivalca toliko ameriških produktov.

Produkcija krzn in kož je dosegla leten pridelek 3,700,000 kož (z dlako). V Kanadi je 2000 lisičjih redišč (fox farms). Kanadsko ribarstvo je tudi eden izmed poglavitnih virov bogastva. Losos, treska, postrvi in "bela riba" napolnjujejo kanadske vode; zlasti ob obali Nove Škotije in vzhodnega Quebeca. Govedo, ovce, prašiči, kokoši in konji se redijo v velikanskem številu.

Provincije v ravnini (prerjji) so jako primerne za ovčjejevo. Gozdarstvo prihaja takoj za poljedelstvom kot najvažnejša industrija. Kanada danlanes producira tretino vsega časopisnega papirja na svetu in polovico vse lesne kaše (pulp), ki se predeluje v časopisni papir. V Kanadi obratuje čez 3000 žag in tovarn za lesno kašo, ki producira blaga v letni vrednosti 300 milijonov dolarjev. Glede produkcije lesne kaše in papirja Kanada je druga dežela na svetu takoj za Združenimi Državami.

Kanada je bogata na rudah. Njena produkcija zlata za l.

VELIKI MARŠAL.

Generalni major Beaumont B. Buck, veliki maršal od American Legion nacionalne konvencije v San Antonio. On je bil odlikovan z zaslužnim križcem in s francoskim Croix de Guerre, ker je vodil poseben napad v Berzy-le-Sev meseca julija 1918, ko so že vsi njegovi predniki popadali v boju. On pa je bil pozneje tudi okužen s strupenim plinom.

1927 se je ocenila na 38 milijonov dolarjev; večina zlata je prihajala iz rudnikov severnega Ontario. Platina, nikelj, kobalt, asbestos in druge kovine se izkoplavajo v velikih količinah. Nova Scotia ima premog.

Prisotnost premoga, železne rude (na Newfoundlandu) in obilnih vodnih sil je prispela k hitremu razvoju kanadskih industrij. Poleg kanadskih podjetij je tudi veliko število ameriških tvrdk ustanovilo v Kanadi svoje podružnice, v svrhu, da morejo prodajati na kanadsko tržišče brez carine in da uživajo carinsko prednost širom britanskega imperija. Dve tretini vseh tovarn v Kanadi se nahajata v provincijah Ontario in Quebec. Montreal, Toronto, Hamilton, Ottawa so važna industrijalna središča.

Kanadske železnice so igrale velikansko vlogo ne le v gospodarskem razvoju dežele, marveč tudi v razvijanju enotnega narodnega čustva širom vse Kanade mesto provincijalizma, ki je obstajal pred izgradnjo železnic. Canadian Pacific Railway, ki se razteza od atlantske obali do pacifične in noter v Združene Države kontrolira kakih 20,000 milj prog. Canadian National Rail-

ways, ki je last države in tudi premostuje ves kontinent, je drug važen železniški sistem. Canadian Pacific ima tudi parnike, ki plovejo v Japonsko in Avstralijo. Mnogo parobrodskih linij pluje med Kanado in Anglesko. Glavne morske luke so Halifax, Sydney, St. John, Quebec in Montreal ob Atlantiku in Vancouver, Esquimalt in Victoria (B. C.) ob Pacifiku.

Prebivalstvo — Priseljevanje.

Prebivalstvo Kanade je poglavitno angleškega izvora, ali je tam tudi mnogo naslednikov izvornih francoskih naseljencev — okolo dva milijona francoskih Kanadcev. Toliko angleščina, kolikor francoščina sta pripoznana kot uradna jezika v provinciji Quebec in v federalnih sodiščih ter v parlamentu. So tudi manjše skupine Kanadcev nemškega in skandinavskega izvira. Kakor Združene Države, tako tudi Kanada ima precej znatno skupino "novih Kanadcev", evropskih priseljencev, ki so se naselili v Kanadi tekoma zadnjih treh desetletij. Tujerodno prebivalstvo Kanade v l. 1921 je vključevalo 295,000 Nemcev, 167,000 Škandinavcev, 126,000 Židov, 118,000 Nizozemcev, 107,000 Ukrajincev, 100,000 Rusov, 67,000 Italijanov itd.

Vsled omejitve priseljevanja v Združene Države se mnogi prerokovali, da bo Kanada s svojimi razsežnimi neobljudenimi pokrajinami postala glavno zatočišče evropske imigracije. Ali tudi Kanada je uvedla elastično omejevalni zakon, katerega svrha je, da se vsako leto sprejema le toliko priseljencev, kolikor jih dežela more absorbirati v poljedelstvu in industrijah. Vendarle od l. 1900 se je približno 3,140,000 priseljencev izkrcalo v Kanado in skoraj podvojilo kanadsko prebivalstvo. Priseljenci iz Angleske in iz Združenih Držav sestavljajo skoraj dve tretini vseh priseljencev. Lani se je čez 25,000 ameriških farmarjev preselilo v Kanado, privabljenih od nizkih cen farm ali od brezplačnih ponudb državnih zemljišč. V Kanadi še živi kakih 100,000 izvornih Indijancev, ki prebivajo večinoma v rezervacijah.

Napredek Kanade.

Lani je Kanada proslavila šestdesetletnico konfederacije. Dominion je znatno napredovala od časa ujedinitenja raznih provincij. Prebivalstvo se je več kot potrojilo, pšenična letina je dvajsetkrat večja kot pred 60 leti, inozemska trgovina dvajsetkrat večja, tovarniški pridelki veljajo štirinajstkrat več. Premogove naslage, kar jih je znano, nadkrijujejo le naslage Združenih držav in Kitajske; le ti dve deželi imajo več premoga. Odkritja petroleja v zapadnih provincijah obetajo važen razvoj. Narodno bogastvo Kanade je l. 1921 cenilo na več kot 22 milijonov dolarjev oziroma na \$2525 za vsakega prebivalca. Dominion ima za Združenimi Državami največje število telefonov in največje število avtomobilov na svetu.

Razmeroma velik je bil na-

RAZSOJEVALEC PRI IGRI "POLO".

C. J. White, ki je izvoljen kot uradni razsojevalec od mednarodne polo predstave pri ameriškem gledališkem družbi "Big Four", in od zastopnikov iz Argentine. Omenjena predstava se bo igrala v Port Washington, L. I.

predek Kanade na polju solstva in socialne oskrbe. Kanada ima šolski sistem, ki je precej sličen onemu Združenih Držav. Ima 23 univerz, ki so l. 1927 imela skupaj 42,000 dijakov. Številne uržavne in privatne organizacije se ukvarjajo v socialno oskrbo.

Kanada je živela v miru z Združenimi Državami že čez sto let. Tritisoč milij med obema deželama nima ni trdnjav ni posadk. Od l. 1926 je Kanada uvedla direktne diplomatske zveze z Združenimi Državami s tem, da je odposlala v Washington svojega posebnega poslanika. Združene Države se od svoje strani odposlale svojega poslanika v Ottawa, glavno mesto Kanade.

ELEKTRIČNI VAL KOT UČITELJ.

Morda je bilo doslej še mnogo takih, ki niso vedeli prave ceniti važnosti brezžičnega brzojava. Vse te mora dogodek z "Italijo" temeljito prepričati, da je brezžični brzojav neobhodno sredstvo današnje dobe in njenega življenja. Kdo in kako naj bi bil dogonal, kje se nahaja ponesrečeni zrakoplov, kje in kako naj bi bila iskala ekspedicijska, vržena v ledeno samoto neprodipnega severa, zveze z ostalim svetom in svoje rešitve, če ne bi bilo brezžičnega brzojava? Samo električni val je tista čarobna sila, ki na svojem potu ne pozna nobene ovire in prinaša rešitev, kjer bi bila drugače vsaka nada izgubljena.

"Italia" je imela normalen Marconijev oddajalec za letalo, ki je mogel kakor vsi moderni ladijski oddajalci na valovnem območju 500 do 2100 metrov brzojavljati in telefonirati. Razen tega je imela še kratkovalni oddajalec. Oba oddajalca sta dobivala električni tok iz dinamostroja, ki ga je gonil zrakoplovov prapeler s pritiskom vetra.

Razen tega je imela "Italia" še rezervni vir za električni tok v ladijskih akumulatorjih, tako da more brzojavljati tudi tedaj, če dinamo počiva. Kot prejemni aparat je uporabljala "Italia" modern ladijski

prejemalec za valovno območje 200 do 30.000 metrov. Pomozna ladja "Citta di Milano" ima vrhu tega modern delilice, s pomočjo katerega more vedno ugotoviti, na katerem mestu se nahaja. Ruski amater Schmidt je bil, kakor se čeni 1700 km oddaljen od "Italie". Znane so pa že večje daljave, ki so jih dosegli krajši valovi. Zato so verjetne tudi še vesti o prejemu naznanil po kratkih valovih v Kanadi in Belgiji.

Čudno je na prvi pogled, da je "Citta di Milano" preje dobila zvezo z radiomaterji nego z "Italio", dasi je bila razdalja med njima znatno manjša in bi morali biti glede brezžične zveze dogovorjeni. Morda se pa da stvar tako pojasniti, da je imela "Italia" zaradi štedenja električnega toka v obratu le kratkovalni oddajalec, dočim je iskala "Citta di Milano" še normalni dolgovolni oddajalec.

"Italia" daje samo čisto kratka naznanila, kje se nahaja, kajti v akumulatorjih je le še malo električne sile, ki jo je treba zato skrajno štediti. Bog ne daj, da bi električna iskra na "Italiji" preje zamrla, nego bo prišla pomoč.

IZ SLOV NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

pozabijo name. Posebno ženc iz katoliških društev, katerih članica sem kljub svoji boleznitudi jaz, me pogosto in rade pridejo pogledat. Oni dan sem hvaležno omenila v dopisu, da so me iznenadile v lepem številu društvenice tukajšnje podružnice Ženske Zveze, ne dolgo tega so me pa istotako razveselile žene altarnega društva Dobrega Namena in mi celo prinesle zelo koristnih darov za bližnjo zimo. Sestre, prav iskreno se vam zahvaljujem za vašo ljubezen in naklonjenost do mene. Bodite prepričane, da bi rada vsem in vsaki posebej povrnila, kar ste mi storile, toda razumele boste, če vam ne rečem drugega nego prav lep: Bog povrni!

O, kako rada bi delala z vami pri vseh dobrih rečeh, za katere se ve s tako poštvalnostjo žene in truditel! Če bi bilo le mogoče, povsod bi bila

ČEVLJI ZA COOLIDGEA.

"Log-rolling shoes", tako imenujejo čevlje, katere vidimo na sliki in so bili podarjeni preds. Coolidgeu od "World's Championship Log-Rolling Tournament Association."

z vami. Prav nikjer bi me ne pogrešale, posebno pa ne pri delu za našo ljubo novo cerkev, o kateri se vedno pogovarjamo, kadar ste pri meni. Dobro veste, kako se za vse zanimam. Vsak napredek pri župniji, če zvem zanj, mi je kakor blažanje v mojem težkem položaju. Veseli me, da prav v teh dneh tako resno pripravljate cerkveni bazar. Prepričan sem, da boste vsa društva v skupnem delu in v tesni zvezi z gospodom župnikom imela prav lep uspeh in bo ta prvi bazar v veliko pomoč naši novi cerkvi. Le na krepko delo vsi in vse, še Bog da morete!

Slišim tudi, kako društvo Marije Pomagaj že sedaj pripravlja praznovanje svoje pete obletnice v prihodnjem januarju. Pravijo, da bo do takrat prišla krasna nova zastava, ki jo izdelujejo šolske sestre v Mariboru. Blagoslovljena bo za petletnico obstoja društva. Poleg tega se že uče veliko in krasno igrati "Divji lovec". To je ena največjih slovenskih iger za nevajene igravce in kolikor vem, v Detroitu še ni bila na odru. Gotovo je to veliko podjetje, da so se naši mladi lotili take igre. Pa čeprav igravo večinoma taki, ki so tu rojeni, slišim praviti, da jim gre kar dobro. To je veselo znamenje in dokaz, da naši mladi ljubijo slovenski jezik in jih ni sram, da so Slovenci. Tudi tem voščim prav lep uspeh in pozdravljam vse.

Mrs. Ana Srebernak.

POZOR NAROČNIKI-CE!

Vsem onim, ki naročajo list "Amerikanski Slovenec" svojim domačim, ozir. prijateljem in znancem v stari kraj, naznanjamo, da je večim potekla naročnina. S pošiljanjem lista v stari kraj so veliki stroški. Treba je list drago frankirati, to je dajati nanje znamke, in to mnogo stane. Radi tega prosimo, da naj vsi taki kolikor mogoče točno naročnino poravnajo. Ako jim ni mogoče ravno tedaj, ko naročnina poteče, naj to sporoče upravnistvu, da se jih za tako naročnino počaka in da se list v stari kraj ne ustavi. Upravnistvo rado počaka za naročnino, samo če je o tem obveščeno. Ako ni, se seveda list ustavi, ker s pošiljanjem lista v stari kraj so, kakor smo že omenili, veliki stroški.

Naročniki(ce) po Ameriki imajo zaznamovano poleg svojega imena na naslovu, do kedar je njihova naročnina plačana. Prva številka znači mesec, druga leto. Po tem lahko vsak naročnik razvidi, kedaj mu naročnina poteče. Ako v takih slučajih naročniki točno pošljejo sami svojo naročnino na upravo lista, s tem listu in podjetju mnogo koristijo. Komur pa naročnina ni mogoče poravnati ravno v času, ko mu poteče naročnina, naj blagovoli o tem obvestiti upravnistvo lista in rade volje se ga bo počakalo za naročnino do časa, ko bo v stanu isto poravnati.

Upamo, da bodo dobri in blagi naročniki našega lista to vpoštevali in v tem oziru sodelovali. Za vsako naklonjenost v tem oziru se vsem že vnaprej zahvaljujemo. Uprava "Amer. Slovenca".

ZELO PRODUKTIVNA KRAVA V KANSAS.

Slika nam kaže Mrs. Richard Brown iz Baxter Springs, Kan., in njeno kravo "Bone", Holstein pasme, ki je že deset let stara in producira vsako leto veliko mleka in masla. V enem letu so dobili od nje 19,111 funtov mleka in 854 funtov masla.

V ODGOVOR NA VSA VPRAŠANJA NAZNANJAMO,

da se povest

"Džungla"

ki je izhajala v našem listu, dobi vezana v knjigo.

CENA JE \$1.20 ZA OBA DELA SKUPAJ.

Naročila s potrebnim zneskom pošljite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

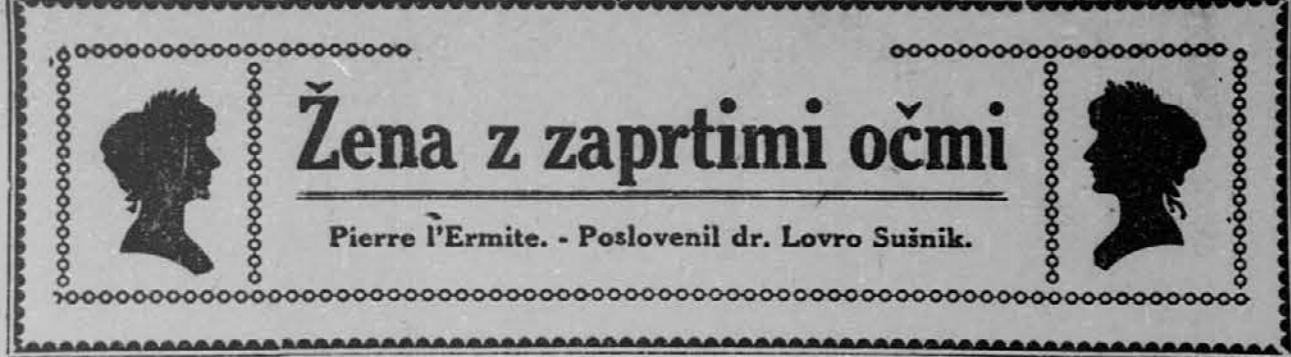
NOTARSKA DELA

kot kupne pogodbe, zemljiške prepise, pooblastila, dolžna pisma, vknjižbe (intabulacije), izbrisne izjave, oporoke (testamente), prošnje za avtomobilske licence, preskrbam potne liste jugoslovanskim podanikom za v stari kraj, izdelujem afidavite za dobavo svojcev v Ameriko in vsa druga notarska dela za tujak in stari kraj izvršujem zanesljivo in točno za ameriške rojake. Vse informacije brezplačno.

JOHN JERICH

SLOVENSKI NOTAR

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Kako daleč proč je že glupa vila "Dudeldum" — pa nerodna in bogata palača v Au-teuilu! . . .
 A Melanija? Nikoli ni obstojala! Bila je to le groba mora in Rozalina de Cressy se je končno prebudila. . .
 Prišla je sedaj domov na Framboisiero. . . Po večerji so; vsi — oče, mati, večji brat — so zbrani v salonu okrog plametečega kamin-a. . . Pred čajem prosijo mladenko, da sede h klavirju. . . In med daljnim šumenjem drev-ve v parku, ki stresajo v večernem vetru svoje gosto listje, ponavlja Rozalina stihve romane:

"Ah! si vous saviez comme on pleure
 De vivre seul et sans foyer. . . —

Ah, da veste, kak človek joče,
 Če zmeraj sam, le sam živi. . ."

Te verze poje, ker so lepi in v srce segajo-čji in ker je napev tako blaglasen, ubran. A ne razume jih, ne more jih razumeti! . . . Saj se počuti tako dobro, tu ob papanu in mamicini in starejšem bratcu, ki jo ima tako nežno rad. . .

"De vivre seul. . . — Če zmeraj sam. . ."
 Sam. . . ? Pa ona ni sama — ni bila nikoli! . . .
 "Et sans foyer. . . — Le sam živi. . ."

Ali mar ni na Framboisiero, v starem biva-lišču svojih prednikov? Ali ne opevajo vsi zi-dovi in vsa uprava družinskega ognjišča, ki je bilo to že od zmeraj?

"Si vous saviez quel baume apporte
 Au coeur la presence d'un coeur,
 Vous vous assoiriez sous ma porte
 Comme une soeur. . .")

"Da veste, kak srcu da pokoja
 Prisotnost še srca,
 Bi sedli tja pod vrata moja
 Kot sestrica.

In tu razpozna Rozalina. . . oh, le čisto na-lahno. . . kot tiste rozne oblake, ki jih raz-siplje na nebu sonce zjutraj. Vprašanja, ki so ostala do sedaj brez odgovora. . . Spomni se izvestnih ur, ko je začutila nejasno in sladko potrebo, da bi ljubi-la, kot čutijo mla-de cvetice potrebo, da bi pile svetlobo, ne da bi sploh vedele, kaj je svetloba.

"Vous entreriez peut-etre meme
 Tout simplement. . ."

Celo vstopili enostavno
 Bi kar morda. . .

A kot bi odrezal — ji zastane glas v g. a. . . roki omahneti — strah ji stisne srce. . . Tam. . . pred seboj v zrealu. . . je pravkav u-gledala vse glave iz vile "Dudeldum" stak-njene, pozorne, osuple: resno glavo gospodo-vo, dobrodušno gospejino, ganjeni obraz Lu-dovika Hugha, kakršnikoli glavi Celestina in njegove žene — predvsem pa rumeno, sko-raj zelenkasto masko Melanije, ki jo je zde-lalo morje — radi česar so se morali vsi vr-niti — in ki v njenih debelih očeh gori zlo-vešč ogenj

Sunkoma se Marija dvigne, zapre klavir in udano skloni glavo. Ujeli so jo. . . posteno ujeli! Čemu bi se opravičevala?

"Izborni!" zamijavka Melanija. "Medtem ko gospode ni doma, medtem ko sem jaz bol-

na kot pes, pa obdeluje sobarica s pestmi klavir! . . . Samo tega je še manjkalo! . . . In če bo klavir razbit, bodo spet rekli, da sem kriva jaz. Sto metrov odtod sem opozorila gospo: "Saj smo vendar vzeli pse s seboj. . . Kaj pa vendar laja v vili. . . ?"

"Vsa za dovoljenje bi me bili lahko pro-sili!" dostavi gospa Hughe. "Zakaj vedite, dekle, če človek ne zna igrati na klavir, ga kaj lahko pokvari. . ."

"Zlasti če razbija po njem, kot ste vi raz-bijali. . ." zaključil Melanija. "Če ima gos-podična živce razdražene, ji dam na razpolo-go kuhinjsko desko za sekanje. . . In potem je tu še pod, ki ga lahko drgne. Ni res, Cele-stin?"

Gospod Hughe ni dejal ničesar.
 Toda po večerji se ni Ludovik Hughe nič skrival, ko je zopet prišel v obednico k Ma-riji Durand; položil ji je roki na ramena, se ji zagledal topot naravnost v oči in rekel:

"Tudi tokrat nisem hotel posredovati; ču-til sem, da bi vam bilo to tako malo všeč! Ampak, kdo ste vendar, da igrate tako kot igra-te? Da poje-te, kar poje-te in kakor poje-te?"

"Gospod," odvrne mladenka in se mu izvi-je, "uhoga mala in nesrečna Marija Durand sem. . ."

Istega večera. Polnoč. . .

Sovražnost me je ugriznila s svojim želez-nim zobom. . .

Te Sovražnosti jaz nisem poznala.
 A ona me je poznala. In se je nenadoma vrgla name.

Moja mladost, moja neizkušenost, moja nesreča so jo le še huje razkačile.

In obstala sem pred njo, ne da bi pojmila, ne da bi se borila. . .

Sovražnost me je ugriznila s svojim želez-nim zobom. . .

In uvidela sem, da je ta Sovražnost po-vsod.

Je zrak, ki ga vdihavamo.
 Podaja vam roko z nasmehom.
 Za vrati preži.

Pozna pisavo tistih, ki vas ljubijo.
 Besede ugane, ki jih niste izgovorili.

Bere vam na obrazu ubogo veselje, ki ga boječje potiskate na dno svojega srca.

Od Kajna sem nasprotuje Sovražnost po-vsod na svetu Ljubezni.

Sovražnost me je ugriznila s svojim želez-nim zobom. . .

Ugriznila me je tako, da sem se končno zravnila vsa tresoča se od togote.

Pogledala sem to Sovražnost naravnost v obraz, uprla svoje modre oči v njene zelene oči in sem že hotela zaklicati: Poskusiva se! . . .

A začutila sem — o groza! — da je ravno to nameravala. . .

Začutila sem, da je prodirala vame, da sem skoraj povečala za vso neizmernost svo-jega srca njeno mrzko kraljestvo. . . In da bi bila tudi jaz kmalu postala njena stvar — da sem tudi jaz bila na tem, da sovražim. . .

sovražim kot sovraži ta babura, da se poni-žam na isto stopnjo kot ona, na stopnjo obra-čunavanja po geslu oko za oko, zob za zob. . .

Tedaj se je srečal moj pogled s Kristuso-vim in z enim samim zagonom sem ušla So-vražnosti in zletela k Ljubezni.

Sovražnost me je ugriznila s svojim želez-nim zobom. . .

Celo Ti, o moj Bog, si bil njen plen.

KNJIGE za šolo in dom

Ob bližajočem se šolskem letu priporočamo slovenskim šolam, č. g. duhovnikom, staršem in posameznikom našo veliko izbiro slovenskih učnih knjig. — Pozornost želimo obrniti na sledeče, ki se lahko uporabljajo v šoli, a so tudi praktične vrednosti v domači uporabi.

- 1) **Abecednik**, za ameriške Slovence \$0.45
- 2) **Katekizem** za ameriške Slovence, slov.-angleški45
- 3) **Webster's New Standard Dictionary**. Fina vezava v platno. Ob robu so vrezane začetne črke, s čemer je omogočeno, da se besede lažje najdejo. Cena 1.00
- 4) **Popular Webster Dictionary**, manjša izdaja45
- 5) **Atlas z zemljevidi celega sveta**. Zelo pripraven za učence, kakor tudi za domačo porabo 2.50
- 6) **Globus, zemeljska obla**, ki je v veliko pomoč pri učenju zemljepisja 1.00
- 7) **Heart Songs**. Zbirka nad 400 najbolj priljubljenih ameriških pesmi z notami. Fina vezava 2.00
- 8) **English-Slovene Reader**. (Angl.-slov. čitanka). Spretno prirejena knjiga za Angleže, da se lahko slovensko uče, kakor tudi za Slovence za učenje angl. jezika 3.00
- 9) **United States of America**. Pojasnila in pouk v slovenskem in angleškem jeziku o federalni vladi in o državnih in lokalnih upravah. Zelo primerna knjižica za tiste, ki žele postati ameriški državljani, a tu-di drugim bo dobro služila25
- 10) **Državlanski katekizem**. Vprašanja in odgovori, ki jih je treba znati pri dobavi državljanskih papirjev25
- 11) **Slovenska stenografija**. 1. in 2. del. Kdor bi se želel izvežbati v tej zanimivi veščini, ki je tudi velike praktične koristi, mu priporočamo to knjigo. Oba dela skupno 1.20
- 12) **Učnim močem**, ki se trudijo, da predočijo učencem zlo pijančevanja, priporočamo knjižico "Učitelj v boju proti alkoholizmu"45

Za druge knjige in molitvenike nam pišite po cenik.

Naročila, katerim je priložiti potrebno svoto denarja, pošljite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET.

CHICAGO, ILL.

Širite "Amer. Slovenca"!

Zanimive nove knjige

za katerimi je tako povpraševanje, da nam bo v kratkem njih zaloga pošla. Izredno poučne in zabavne so, zato jih našim čitateljem najtopleje priporočamo.

- 1) **POZDRAV IZ DOMOVINE**. Pismo vsem Slovincem, razkropljenim širom sveta. Topli pozdravi iz domovine, ki bodo vsakogar ganili. Cena 20c
- 2) **FANTIČ, LE GORI VSTAN**. Zlata vredna knjiga, ne samo za fante, ampak vsakdo jo bo z največjim zanimanjem čital. Cena vezani knjigi 35c
- 3) **NOVA VERA**. Marsikdo je tej novi veri popolnoma udan, da se sam niti ne zaveda. Preberi to knjižico, da boš spoznal samega sebe. Cena 15c
- 4) **POJTE**. Lično vezana knjižica, v kateri je 190 nabožnih pesmi. Cena 25c

Celotna zbirka vseh štirih knjig stane

90 centov

Naročilo s potrebnim zneskom pošlite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET

CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

On je kerlec.

Ta kerle je namreč g. Molek, kakor on sam misli, drugi pa kakor hočejo. Rad se pohvali s svojo ameriško šolo in z veliko žlico, s katero mu je narava postregla, ker sam te žlice ne nosi v usta, ko je z njo zajel v skledi najresničnejše vede in vsestranskega umevanja in razsvitljenja in jasnosti. Elagor mu, če se zadovoljno smehlja v takem znanju, gotovo je vsaj naravi hvaležen, da si jo rad tudi brne, ker je pre-malo skrbna. Kako je s tem, da ima druge za zelo neumne, naj bo tudi njemu pripuščane.

Al. Smith je govoril in poslaval ga je na milijone, enako tudi Hoover. Radio je čudo, g. Molek pravi, da Smith uganja čudeže. Naj bo čudež, da si je le čudo.

Ampak g. Molek se pri tem spominja, da Al Smith kot katolik veruje v čudeže, in g. Molek, ki se je toliko naučil v Ameriki, se ne more vzdreti, da bi ne pokazal čitateljem Prosvete, kaka duhovna reva je guverner Smith, ko kot katolik veruje v čudeže. S Smithom so teke duševne reve vse vsi veri katoliki, saj vsi verujejo v Jezusove čudeže, kakršni so popisani v evangelijski. G. Molek pa je tako grozno učen, da ne veruje, in ker ne veruje, "na ni vse skupaj nič," saj "čudeži, ki jih pripisujejo Jezusu (tudi v tem "znanju" se mogoče postavljajo!), so bili le taki dogodki, ki so v njegovih časih in pri njegovih ljudeh lahko veljali za čudeže."

Punktum, g. Molek tako pravi, in on ima veliko znanstveno žlico od narave. He, he. . . žlica je res velika, še večja pa so — usta, prav do ušes se odpirajo. Ampak žlica in usta ne zadostujejo, ker ta, ki z žlico zajema in usta odpira kakor vrata, namreč g. Molek, niti ne ve, kaj je čudež.

Poglejmo. Prav sam piše: ". . . čudeže, ki so v realnem življenju nemogoči, razen če bi se hotela narava postaviti na glavo samo ljudem na ljubo." Po Molekovi "učenosti" bi toraj narava delala čudeže. Seve, seve, g. Molek, takih čudežev res ni, in bi jih ne bilo, če bi tudi g. Molek prav trdno verjel, kakor sam zatrjuje, da "čim večja je vera, tem večji je čudež." Tako pojmovanje in tako znanje o resničnem čudežu so pleve brez vsakega zrnca, in se pleve najzadnje vrste.

Če hoče kdo druge ščipati in jih javnosti prikazovati za bebe-ce, mora sam stati na trdnih tleh in res nekaj razumeti, ne pa samole mahati z žlico in odpirati široka usta.

Molekova narava je pač revica, a g. Molek naj ne misli, da bi bil Bog na enaki stopnji z revno naravo.

Da se g. Molek obrege ne samo ob Al Smitha kot duševnega reveža, ker veruje v čudeže, ampak se mora spravi-ti pri taki "učenosti" tudi ob "podobo kolačka", je v bistvu take "učenosti", ker taka uče-

nost se ne samo napihuje, tem-več mora tudi zaničevati. V tem je g. Molek kerlec, drugače pa z naravo vred precej pod-plevami.

Prava zmeda v Meksiki.

Pri obravnavi proti "moril-cem" Obregona vlada prava zmešnjava. Dve priči, Eulogio Gonzales in senorita Maria Leona Menzeno, ki sta prej ob-dolževali nuno Concepcion u-deležbe pri umoru in namerava-nega umora predsednika Callesa, preklicujeta obdolžit-ve in se izgovarjata z — ner-voznostjo.

Ko bi bile prejšnje obdolžit-ve resnične, bi vsekako spada-la nuna Concepcion v bolnišni-co, ne pred kako sodnijo. Kaka obdolžitve se ni noben dok-kaz resnične krivde. Mene n.pr. so med vojno obdolževali, da sem bil z italijanskimi zrako-plovci v zvezi, pisatelja Ks. Meška pa tudi, ker je nekoč gledal na nebo.

GOEBEL DOBIL NAGRADO \$3.000.

Cincinnati, O. — V zračni dirki dne 22. sept. je Goebel prejel prvo nagrado \$3.000, v gotovini. Poleg tega je prejel tudi zlati obesek v vrednosti \$5.000, in še eno darilo v vrednosti \$1.000. Goeblov dom se nahaja v Los Angeles. V tej dirki je imel le enega tekme-ca, Emila Burgina iz Mineola, N. Y., kateri pa Goebli ni bil kos. Goeblov zrakoplov je vo-zil 180 milj na uro, Burginov pa le 120 milj na uro.

14 ANGLEŠKIH UREDNIKOV POTUJE V AMERIKO.

London, Anglija. — Iz Anglije je 22. sept. odpotovalo v Združene države 14 urednik-ov na dvomesečno potovanje. Namen njihovega potovanja je, da pokažejo dobro voljo in iskreno prijateljstvo do Zdr. držav, med angleškimi in ameri-kanskem narodom.

— San Juan, Porto Rico. — Več kot 15.000 slučajev špan-ske bolezni je bilo naznanje-nih zadnje dni v Porto Ricci. Rdeči križ in druge dobrodel-ne organizacije so pridno na delu. Bati pa se je, da se bi bo-lezen dalje razširila.

DVE SOBI V NAJEM.

Poizve se pri:

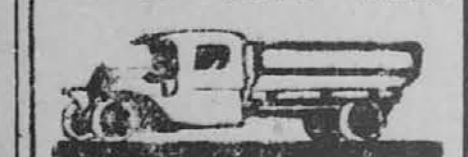
Jos. Zupancič,

1824 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

PRIPOROČILO IN NAZNA-NILO.

Rojakom v Clevelandu, in državi Ohio naznanjamo, da se med njimi mudi naš potovalni zastopnik **Mr. John Kramarich**, ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Amer. Slovenca", oglase, prodajati naše knjige, plošče in sploh vse, kar v zvezi z našim podjetjem. Mr. Kramarich je naušusen kato-liški mož, ki se trudi, da bi čim bolj razširil katoliški dnevnik po naših naselbinah. Vsem na-šim prijateljem naročnikom ga najtopleje priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo širiti katoliški list A. S. Uprava Ame. Slovenca.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za na-ročnola za premog — drva in preva-žanje pohištva ob času selitva.

Pokličite

Telefon: Roosevelt 6221.

LOUIS STRITAR

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovensčine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

DOBRO delo, potrežbo in nizko ceno dobite pri nas! Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street,
 CHICAGO, ILL.